

BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI SZERVEZET

**RENDFOKOZATI VIZSGA
TANANYAG**

ZÁSZLÓSOK RÉSZÉRE

Szerző: Dr. Tanács Tímea bv. ezredes, bv. főtanácsos
Horváth Ákos bv. alezredes, bv. tanácsos
Farkas Gábor bv. alezredes

Szakmai lektor: Dr. Tóth Tamás bv. altábornagy

Pedagógiai lektor: Sajóvölgyi Anett r. őrnagy

Szerkesztő: Kardosné Sárfi Mónika

Készült: 2016. október I. kiadás
2017. április II. kiadás
2019. október III. kiadás
2021. október IV kiadás
2023. január V. kiadás
2025. december VI. kiadás

MÓDOSÍTÁSOK JEGYZÉKE:

Módosította	Verzió száma	Kibocsátás időpontja
Farkas Gábor bv. alezredes	II.	2017. április
Éberhardt Bea bv. főhadnagy	III.	2019.október
Farkas Gábor bv. alezredes	IV.	2021. november
Török János bv. alezredes	V.	2023. január
Horváth Imre bv. alezredes	VI.	2025. december

TARTALOMJEGYZÉK

I.	Általános ismeretek.....	7
	A büntetés-végrehajtási szervezet helye a közigazgatási rendszerben	7
	A büntetés-végrehajtási jog tárgya, alanya, rendszere	9
	A szabadságvesztés végrehajtásának rendje.....	9
	A büntetés-végrehajtási szervezet feladata.....	12
	A szabadságvesztés végrehajtásának célja	13
	Az európai börtönmodellekre jellemző alapelvek	13
	A büntetés-végrehajtási szervezet felépítése	16
	A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság irányítása, vezetése és tagozódása	17
	A büntetés-végrehajtási szervezetet a Kormány a Belügyminiszter útján irányítja.	17
	A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága (a továbbiakban: BVOP) a bv. szervezet központi vezető szerve, melynek vezetője az országos parancsnok.....	17
	Helyettesei az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettese, valamint az országos parancsnok gazdasági és informatikai helyettese.	17
	A szolgálati jogviszony jellege.....	17
	Hivatásos szolgálati jogviszony	17
	Rendfokozatok.....	18
	Szolgálati jogviszony létesítése	19
	A szolgálati beosztásba besorolása.....	20
	A hivatásos állomány illetménye.....	21
	A hivatásos állomány előmenetele	22
	Egyenruha.....	23
	Szolgálati igazolvány és jelvény	24
	Elöljáró, alárendelt	25
	A parancs	26
	Titoktartási kötelezettség.....	27
	Szolgálati időrendszer	28
	Együttműködés	29
II/1.	Bv. Jogi ismeretek.....	31
	A büntetés-végrehajtás garanciarendszere	31
	A büntetés-végrehajtási bíró feladata	31
	A büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletét ellátó ügyész.....	33

Egyéb ellenőrzés típusai	33
A nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekményt elkövetők visszaesési valószínűségének csökkentése.....	34
Intézkedés a szabadságvesztés végrehajtásának megkezdésére	36
Reintegrációs őrizet.....	37
Kockázatelemzési és Kezelési Rendszer	39
II/2. Biztonsági ismeretek.....	41
A biztonsági tevékenység fogalma, területei és tartalma	41
Az őrzés, felügyelet, ellenőrzés fogalma.....	42
A biztonsági tevékenységet ellátó személyi állomány	43
A biztonsági tevékenységet ellátók jogállása	43
A kényszerítő eszközök alkalmazásának rendje.....	46
Biztonsági intézkedések	49
A Védelmi Program és a személyi védelem.....	54
Az ügyeleti tevékenység.....	55
A jelentés rendje.....	57
II/3. Gazdasági ismeretek	58
A fogvatartottak ellátása.....	58
A fogvatartottak elkülönítése	60
A munkáltatás általános szabályai.....	62
II/4. Személyügyi ismeretek	65
Szolgálati viszony jellege.....	66
Alapvető jogok korlátozása	66
A szolgálati viszony alanyai.....	66
Költségtérítések	67
Érdemek elismerése.....	67
Képesítési követelmények.....	68
Nyugdíj előtti rendelkezési állomány	68
Könnyített szolgálat.....	69
A rendőrség különleges foglalkoztatási állománya	69
A rendvédelmi hivatás etikai alapelvei, etikai kódex	71
Rendvédelmi Hivatásetikai Kódex	71
Általános erkölcsi követelmények.....	73
Magyar Rendvédelmi Kar	75
Korrupció elleni védelem	78
Nemzeti Védelmi Szolgálat.....	81

Jogszabálygyűjtemény.....	82
Irodalomjegyzék	83

I. Általános ismeretek

A büntetés-végrehajtási szervezet helye a közigazgatási rendszerben

A közigazgatás olyan közhatalommal rendelkező igazgatási tevékenység-, illetve szervezetrendszer, amely a hatalommegosztás elvéből eredően önálló hatalmi ágként funkcionálva biztosítja a jogállamiság követelményeinek érvényesülését. A közigazgatás rendszerén belül elkülöníthető egyrészt az államigazgatási szervek rendszere, másrészt az önkormányzati szervek rendszere.

Az államigazgatás hierarchikusan felépülő szervek rendszeréből áll, amelyben központi és neki alárendelt területi és helyi szerveket különböztetünk meg. A területi szerveken belül elkülönülnek a központi alárendeltségű (dekoncentrált) területi és a helyi államigazgatási szervek.

Az államigazgatás hierarchikusan felépülő szervek rendszeréből áll, amelyben központi és neki alárendelt területi és helyi szerveket különböztetünk meg. A területi szerveken belül elkülönülnek a központi alárendeltségű (dekoncentrált) területi és a helyi államigazgatási szervek. A központi államigazgatási szervek az alábbiak:

- 1) Központi kormányzati igazgatási szerv:
 - a. Kormány,
 - b. Miniszterelnöki Kormányiroda,
 - c. minisztérium,
 - d. kormányzati főhivatal,
 - e. központi hivatal.
- 2) Önálló szabályozó szerv:
 - a. Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság,
 - b. Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal.
- 3) Autonóm államigazgatási szerv:
 - a. Közbeszerzési Hatóság,
 - b. Egyenlő Bánásmód Hatóság,
 - c. Gazdasági Versenyhivatal,
 - d. Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság,

- e. Nemzeti Választási Iroda.
- 4) Rendvédelmi szerv:
 - a. Rendőrség,
 - b. Büntetés-végrehajtási szervezet,
 - c. Hivatásos katasztrófavédelmi szerv,
 - d. Polgári nemzetbiztonsági szolgálatok.
- 5) Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat.

Témánk szempontjából a rendvédelmi szervek bírnak kiemelt jelentőséggel, hiszen minden állam létrehozza a maga szervezetrendszerét a rendvédelmi funkciók ellátására. Ezek a funkciók különböző társadalmi hatások veszélyeit kívánják kiküszöbölni. Ebbe a körbe sorolhatóak pl.: a közrendvédelem, a bűnözés elleni harc, melyek elsősorban a rendőrség feladatát képezik, vagy a büntetés-végrehajtás megszervezése.

Rendvédelmi szervek:

- 1) a rendőrség,
- 2) a büntetés-végrehajtási szervezet,
- 3) hivatásos katasztrófavédelmi szerv,
- 4) polgári nemzetbiztonsági szolgálatok.

Ezek a szervek is közigazgatási feladatot látnak el, de feladataik ellátása során közvetlenül alkalmazhatnak állami kényszerintézkedéseket, fegyveres vagy fizikai kényszert. E jellemzőik miatt pedig a civil közigazgatástól eltérő, speciális felépítéssel és függelmi viszonyokkal rendelkeznek.

A büntetés-végrehajtási szervek (a továbbiakban: bv. szervek) esetében a szervezet értelemszerűen a bűnözőktől való védelmet, a kapott büntetés teljesítését, és a fogvatartottak őrizetét, nevelését hivatott szolgálni.

A büntetés-végrehajtási jog tárgya, alanya, rendszere

A büntetés-végrehajtási jog a büntetések, a büntetőjogi intézkedések, a büntetőeljárási törvényben felsorolt szabadságkorlátozó kényszerintézkedések végrehajtását, annak előkészítését és megkezdését, a végrehajtáshoz kapcsolódó járulékos feladatokat, a végrehajtásban közreműködő szervek és személyek feladatait, a végrehajtás hatálya alatt álló személy jogi helyzetét (jogait és kötelezettségeit), társadalomba való visszavezetésének, illetve beilleszkedésének módszereit, a jogok és kötelezettségek érvényesítésének módját szabályozza.

A büntetés-végrehajtási jog tárgyát képezi tehát a büntetések, a büntetőjogi intézkedések, a vagyoni jellegű hátrányok, a büntetés-végrehajtási nyilvántartások határidejére vonatkozó rendelkezések, az elmeállapot megfigyelésének, az előzetes letartóztatásnak, az ideiglenes kényszergyógykezelésnek a végrehajtására, valamint az utógondozás és a büntetés-végrehajtás garanciarendszere.

A büntetés-végrehajtási jog sajátossága tükrözi a végrehajtás hatálya alatt álló személy és a végrehajtást végző szerv kapcsolatának jogi tartalmát.

A hatékony büntetés-végrehajtási rendszer nélkülözhetetlen a demokratikus jogállami keretek között szabályozott büntetés-végrehajtási jog nélkül, melyben megfelelő súllyal és színvonalon érvényre kell, hogy jussanak a nemzetközi dokumentumokban szabályozott követelményrendszer elemei, illetőleg az abban megfogalmazott elvárások rendszere.

A szabadságvesztés végrehajtásának rendje

A szabadságvesztés végrehajtásának rendje a büntetés-végrehajtási rendszer legfontosabb tartalmi eleme, amely biztosítja és szolgálja a szankciók céljának megvalósítását. A végrehajtás rendje alapján valósul meg a végrehajtás módja, amely az elítélt életviszonyait szabályozza a fogva tartás ideje alatt.

A szabadságvesztés kiszabása esetén a végrehajtási fokozat meghatározása az ítélező bíróság feladata, melyhez igazodóan a büntetés-végrehajtási szervezet az elítélteket kategóriákba sorolja, továbbá – a jogszabály, illetve az országos parancsnok intézkedése alapján – kijelöli, lehetőleg az elítélt lakcíméhez legközelebb eső bv. intézetet a végrehajtás helyszínéül. Az ítélező bíróság a Büntető Törvénykönyv alapján fegyház, börtön, illetve fogház végrehajtási fokozatot állapíthat meg.

A végrehajtási koncepció I.-V. terjedő kategória besorolást biztosít a végrehajtási rendben.

A kategória-besorolás alkalmazása szélesebb körű egyéniesítést és differenciálást tesz lehetővé a korábban alkalmazott végrehajtási fokozatoknál.

A büntetés-végrehajtási szervezet különböző szervezeti egységei számára jogszabály írja elő – meghatározott törvényi feltételek fennállása esetén - az elítéltek kezdeti kategória-besorolás, kategória-besorolás és a reintegrációs programok kiválasztásához szükséges kockázatelemzési vizsgálat elvégzését.

A Kockázatelemzési és Kezelési Rendszer alapján elvégzett vizsgálat eredményéről kockázatelemzési jelentés készül.

A 21/2025. (IX. 11.) BVOP utasítás rendelkezik az elítéltek kategória-besorolásának egyes szabályairól.

Kategória alapvető meghatározása:

- az egyéniesítés alapelve alapján működtetett végrehajtási környezet,
- amely igazodik az elítélt visszaesési és fogvatartási kockázatához, magatartásához, együttműködési készségéhez,
- és amely az elítélt szükségleteihez igazodó reintegrációs programok biztosításával szolgálja az egyéni bűnmegelőzési célok megvalósítását.

Amennyiben az elítéltnél több szabadságvesztést kell folyamatosan végrehajtani, akkor a kezdeti kategória-besorolást az először végrehajtásra kerülő szabadságvesztés fokozata alapján kell meghatározni.

A tényleges életfogytig tartó szabadságvesztést töltő elítéltet az V. kategóriába kell sorolni, valamint az I. és II. kategóriába való előresorolása kizárt.

A besorolást kötelező soron kívül elvégezni:

- a szabadságvesztés végrehajtásának félbeszakítása,
- feltételes szabadságra bocsátás,
- reintegrációs vagy otthonápolási őrizet megkezdése előtt.

Az elítéltek az egyes kategóriák szerint eltérően válnak jogosulttá a kedvezményekre.

A különböző kategóriákra jellemző jogosultsági szinteket a 2013. évi CCXL törvény 102.§ (1)

– (4) szakasza határozza meg:

102. § (1) Az elítélt V. kategóriába sorolás esetén

a) eltávozás, látogató intézeten kívüli fogadása és kimaradás nem engedélyezhető,

- b) az elítélt munkát a zárkájában vagy a bv. intézet kijelölt területén végezhet,
- c) az elítélt életrendje részleteiben is meghatározott, állandó irányítás és ellenőrzés alatt áll,
- d) a bv. intézeten belül a számára kijelölt területen egyéni kockázatértékelése alapján
 - da) engedéllyel és felügyelet mellett,
 - db) felügyelet mellett, vagy
 - dc) kivételesen felügyelet mellett, a kijelölt részlegen ellenőrzéssel mozoghat,
- e) zárkája ajtaját zárva kell tartani.

(2) Az elítélt IV. kategóriába sorolása esetén:

- a) eltávozás nem engedélyezhető,
- b) látogató intézeten kívüli fogadása vagy kimaradás kivételesen engedélyezhető, amelynek időtartama a szabadságvesztésbe beszámít,
- c) az elítélt munkáltatása a bv. intézeten belül történhet, külső munkáltatásban kivételesen részt vehet, ha a külvilágtól a munkavégzés alatt is elkülöníthető,
- d) az elítélt életrendje részleteiben is meghatározott, állandó irányítás és ellenőrzés alatt áll,
- e) a bv. intézeten belül a számára kijelölt területen egyéni kockázatértékelése alapján
 - ea) engedéllyel és felügyelet mellett,
 - eb) felügyelet mellett, vagy
 - ec) kivételesen felügyelet mellett, a kijelölt részlegen ellenőrzéssel mozoghat,
- f) nappal a kategóriára vonatkozó jogszabályi rendelkezések szerint engedélyezhető zárkájának időszakos nyitva tartása.

(3) Az elítélt III. kategóriába sorolása esetén:

- a) eltávozása kivételesen engedélyezhető, amelynek időtartama a szabadságvesztésbe beszámít,
- b) látogató intézeten kívüli fogadása vagy kimaradás engedélyezhető, amelynek időtartama a szabadságvesztésbe beszámít,
- c) munkáltatása a bv. intézeten belül történhet, továbbá külső munkáltatásban részt vehet, ha a külvilágtól a munkavégzés alatt is elkülöníthető,
- d) életrendje meghatározott, irányítás és ellenőrzés alatt áll, a reintegrációs programokon kívüli szabad idejéből meghatározott időt belátása szerint használhatja fel,
- e) a bv. intézeten belül a számára kijelölt területen egyéni kockázatértékelése alapján
 - ea) csak engedéllyel és felügyelet mellett,
 - eb) felügyelet mellett, a bv. intézet kijelölt területén ellenőrzéssel, vagy
 - ec) felügyelet mellett, a bv. intézet meghatározott területén ellenőrzéssel, illetve meghatározott szervezett programokon szabadon mozoghat,
- f) zárkája vagy lakóhelyisége ajtaját éjszaka zárva kell tartani, kivéve, ha a tisztálkodáshoz szükséges folyó vizet, illetve illemhelyet részlegenként biztosítják, nappal a kategóriára vonatkozó jogszabályi rendelkezések szerint engedélyezhető az időszakos nyitva tartás.

(4) Az elítélt I. és a II. kategóriába sorolása esetén:

- a) eltávozása engedélyezhető, amelynek időtartama a szabadságvesztésbe beszámít,
- b) látogató intézeten kívüli fogadása vagy kimaradás engedélyezhető,

- c) munkáltatása a bv. intézeten belül történhet, továbbá külső munkáltatásban részt vehet,*
- d) életrendje részben meghatározott, a reintegrációs programokon kívüli szabad idejét belátása szerint használhatja fel,*
- e) a bv. intézeten belül a számára kijelölt területen egyéni kockázatértékelése alapján
 - ea) felügyelettel,*
 - eb) ellenőrzéssel, vagy*
 - ec) szabadon mozoghat,**
- g) zárkája vagy lakóhelyisége ajtaját éjszaka zárva kell tartani, kivéve, ha a tisztálkodáshoz szükséges folyó vizet, illetve illemhelyet részlegenként biztosítják, nappal nyitva kell tartani.*

A szabadságvesztés végrehajtásának ideje alatt a kezdeti kategória-besorolást követően a kategóriák közötti további váltási lehetőséget az elítéltek együttműködési hajlandóságának, szabálytartási képességének, a magatartási szabályok betartásának, reintegrációs programokon nyújtott tevékenységének kreditpontokkal történő értékelési rendszere teszi lehetővé.

Fontos szempont továbbá, hogy a szabadságvesztés tartamához igazodóan kerül rögzítésre az a kreditpontoszám, amelynek összegyűjtését követően a kezdeti kategória-besoroláshoz képest előresorolás, kreditpont levonás esetén visszasorolás kerül elrendelésre.

A kategória rendszerben arra is van lehetőség, hogy a kiemelkedően súlyos fegyelemsértés esetén - jogszabály külön felsorolja - a bv. intézet parancsnoka a fegyelmi eljárás elrendelését követően a kreditpontok számától függetlenül az elítéltet legfeljebb két kategóriára terjedőleg azonnal visszasorolhatja, melyről határozatban kell döntést hoznia. Az elítéltet ebben az esetben is jogorvoslati jog illeti meg a büntetés-végrehajtási bíróhoz fordulhat.

A büntetés-végrehajtási szervezet feladata

A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 1. §-a kimondja, hogy a büntetés-végrehajtási szervezet (a továbbiakban: bv. szervezet) a külön törvényben meghatározott szabadság-elvonással járó büntetéseket, intézkedéseket, büntetőeljárási kényszerintézkedéseket, a szabálysértési elzárást, a szabadságvesztésből szabadultak utógondozásával, az utógondozás keretében végzett börtönpártfogolási tevékenységgel és a feltételes szabadságra bocsátással összefüggésben elrendelt pártfogó felügyelői vélemény elkészítésével, valamint a feltételes szabadság tartamára törvény alapján fennálló vagy elrendelt pártfogó felügyelettel kapcsolatos pártfogó felügyelői feladatokat végrehajtó állami, fegyveres rendvédelmi szerv.

A bv. szervezet a feladatainak törvényes ellátásával járul hozzá a közrend és a közbiztonság erősítéséhez.

A bv. szervezet részére feladatot törvény határozhat meg.

A szabadságvesztés végrehajtásának célja

A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) megfogalmazása alapján a szabadságvesztés célja az ügydöntő határozatban meghatározott joghátrány érvényesítésével, valamint a reintegrációs tevékenység segítségével az elítélt társadalomba való visszailleszkedése és a társadalom jogkövető tagjává válása.

A törvény a szabadságvesztés céljának meghatározása során a 2012. évi C. törvény Büntető Törvénykönyv (a továbbiakban: Btk.) rendelkezéseivel összhangban – különbséget tesz a határozott idejű és az ún. tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés között, és utóbbi esetében külön célt határoz meg, amely az ügydöntő határozatban meghatározott joghátrány érvényesítésével a társadalom védelme.

Az európai börtönmodellekre jellemző alapelvek

A szabadságvesztés végrehajtására vonatkozó általános szabályok alatt az alapvető végrehajtási elveket értjük, melyek a büntetés-végrehajtás egész működésére hatnak és valamennyi fogvatartottra, vagy többségükre kell, hogy vonatkozzanak.

A normalizáció elve

Valamennyi szabadságelvonás, de különösen a szabadságvesztés-büntetés vonatkozásában elvi éllel jelenik meg az a kritérium, hogy a büntetőelem, a valódi büntetés a szabad élettől való megfosztásban, azaz a „bebörtönzésben” jelentkezik. A végrehajtás során az elítélt elveszíti a személyi szabadságát, de az alapvető jogai és kötelességei csak az ítéletben és a törvényben meghatározottak szerint szünetelnek, illetve korlátozhatók. Ez azt jelenti, hogy a személyi szabadságtól való megfosztáson túl az elítélt életkörülményeiben bekövetkező és a büntetéssel szükségszerűen együtt járó, az életrend meghatározottságából adódó körülményeket közelíteni kell a szabad élet viszonyaihoz.

A nyitottság elve

A szabadságvesztés káros hatásainak enyhítése, ellensúlyozása fontos feladat a szabadságvesztés végrehajtása céljának elérése érdekében. A büntetés-végrehajtási intézet rendjének és biztonságának szem előtt tartásával kell a lehetőségek szerint nyitni a külvilág felé, amely történhet intézeten belül, a külvilágból érkező ingerek segítségével, pl. a kapcsolattartási formák alkalmazásával, a televízió, a rádió, az újság segítségével. Az intézeten kívülre irányuló nyitás pl. a külső munkáltatás, az eltávozás vagy a kimaradás lehetősége. A nyitottság elve azonban nem csak a fogvatartottak szemszögéből fontos alapelv, de a büntetés-végrehajtási intézet és a társadalom közötti kapcsolatot is magába foglalja, pl.: a közvélemény tájékoztatásával a külvilág felé, vagy a civil életből származó programok, tréningek, képzések szervezésével az intézeten belül.

A felelősség és az önbecsülés elve

A nyitottság elve szorosan kapcsolódik a felelősség elvéhez, ami az elítélt önbecsülésének, önállóságának fejlesztését tűzi ki célul. Ehhez meg kell őrizni és fejleszteni kell a fogvatartott testi és szellemi képességeit, amit oktatási, foglalkoztatási programokon keresztül lehet elérni. A büntetés-végrehajtási szervezet egyik fő feladata a társadalomba való beilleszkedés elősegítése, amely azt jelenti, hogy a fogvatartott (elítélt) szabadulásakor olyan élethelyzetben legyen, és olyan felfogással bírjon, hogy képes legyen, és belső meggyőződésből akarjon is a társadalom hasznos tagjává válni. Ennek eléréséhez egyénre szabott módszerekkel van lehetőség az elítéltnak segítséget adni ahhoz, hogy felelősségét, önbecsülését fejlessze, és minél önállóbb életvezetésre legyen képes. Az egyéni aktivitás így az egyik támpontja lehet annak a szempontrendszernek, amely alapján az egyén visszaesési kockázata és ezen keresztül a reintegrációs hajlandósága prognosztizálhatóvá válik. Az elítéltek magatartására vonatkozó szakmai szemlélet és értékítélet újfajta értelmezési keretben jelenik meg, ahol nem az elítélt részéről, hogy az intézet szabályait betartsa, hanem a kötelező és a szabadon választható reintegrációs programokban való együttműködés elvárás vele szemben, amelyre ösztönözni kell.

A fokozatosság és a végrehajtás progresszív jellegének elve

A fokozatosság és a végrehajtás progresszív jellegének elve azt jelenti, hogy az elítélt a szabadulása közeledtével fokozatosan enyhébb, a szabad élethez közelítő életkörülmények közé kerül. Ennek feltétele a fogvatartott aktív együttműködése.

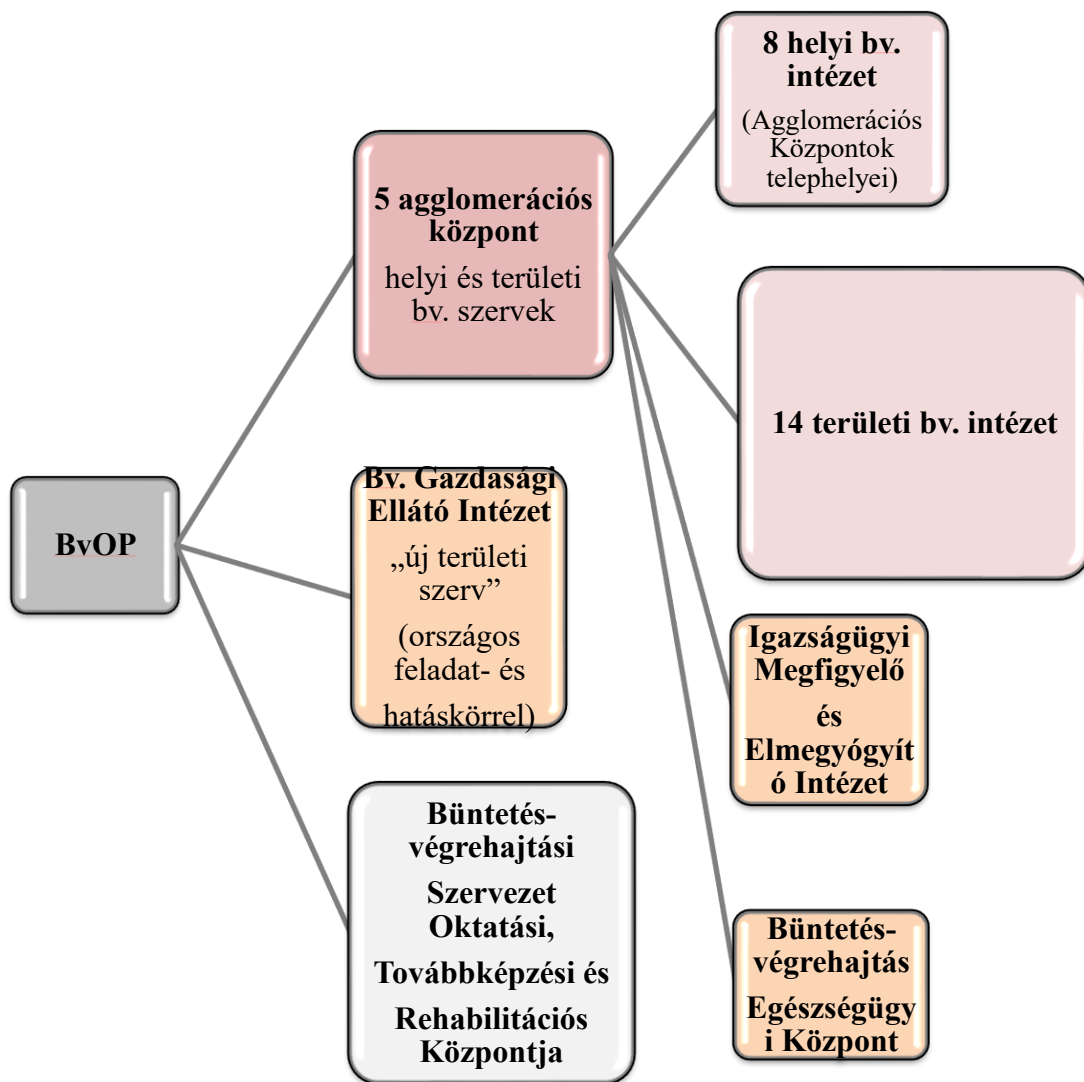
A végrehajtás egyéniesítésének elve

A végrehajtás egyéniesítésének elve szerint az alkalmazott eljárásokat az elítélt személyiségéhez, egyéni képességeihez, szükségleteihez kell igazítani. A végrehajtás egyéniesítése nem jelentheti azt, hogy az intézet minden egyes elítéltet egyedi módon kezeljen, de szükségessé teszi az elítéltek nemek és a – kockázatelemzési vizsgálat eredménye alapján megállapított – kategória-besorolása szerinti elkülönítésén túl személyiség-adekvát életkori, kriminológiai, biztonsági, reintegrációs és egészségügyi szempontok szerinti csoportképzését is. Az egyéniesítés további érvényesítése az egyes csoportokon belül kialakított speciális kezelési, gondozási módszerek alkalmazásával történhet.

A büntetés-végrehajtási szervezet felépítése

Az Európai Börtönszabályok a bv. szervezet struktúrájára és a bv. intézetek igazgatására vonatkozóan nem támaszt részletes elvárásokat, csupán annyit mond ki, hogy a bv. intézeteknek hatóságok felelőssége alatt kell működniük, és hogy el kell választani a bv. szervezeti rendszerét más fegyveres és rendvédelmi szervezetektől, valamint a bűnügyi nyomozástól.

A büntetés-végrehajtási szervezet felépítése:

A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság irányítása, vezetése és tagozódása

A büntetés-végrehajtási szervezetet a Kormány a Belügyminiszter útján irányítja.

A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága (a továbbiakban: BVOP) a bv. szervezet központi vezető szerve, melynek vezetője az országos parancsnok.

Helyettesei az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettese, valamint az országos parancsnok gazdasági és informatikai helyettese.

A BVOP a Hivatalra, szolgálatokra, főosztályokra és osztályokra tagozódik.

A szolgálati jogviszony jellege

A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) szabályozza a szolgálati jogviszony jellegét, amely alapján a bv. szervezetben hivatásos állományú tagok, rendvédelmi igazgatási alkalmazottak (a továbbiakban: rendvédelmi alkalmazottak) és munkavállalók teljesítenek szolgálatot.

Hivatásos szolgálati jogviszony

A szolgálati viszony az állam nevében eljáró rendvédelmi szerv és a hivatásos állomány tagja között létrejött különleges közszolgálati jogviszony, amelyben mindkét felet a sajátos szolgálati körülményeknek megfelelő, a szolgálati viszonyra vonatkozó szabályban és más jogszabályban meghatározott kötelezettségek terhelik és jogosultságok illetik meg.

A hivatásos állomány tagja a szolgálati viszonyból fakadó kötelmeit – a rendvédelmi szerv rendeltetés szerinti feladatainak megvalósítása érdekében – önkéntes vállalás alapján, élethivatásként, szigorú függelmi rendben, akár életének és testi épségének kockáztatásával és egyes alapjogai korlátozásának elfogadásával teljesíti.

A rendvédelmi szerv a hivatásos állomány tagjának kötelmeihez igazodó, azok teljesítéséhez szükséges feltételeket, valamint a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvényben (a továbbiakban:

HSZT) meghatározott díjazást, juttatásokat és kedvezményeket biztosítja. A hivatásos állomány tagja a szolgálati viszony létesítésekor vállalja, hogy a HSZT-ben meghatározott feltételekkel a rendvédelmi szerv bármely egységénél, illetőleg a HSZT-ben meghatározott más szervnél vagy szervezetnél kötelezhető szolgálatteljesítésre. A szolgálatteljesítési hely meghatározásakor a hivatásos állomány tagjának méltányolható érdekeit lehetőség szerint figyelembe kell venni.

Egyéb jogviszony

A rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonyban álló, illetve munkaviszonyban álló személy csak olyan munkakört láthat el, amelyhez a hivatásos szolgálati jogviszony létesítésének sajátos feltételei nem szükségesek.

Rendfokozatok

A hivatásos állomány tagja az állománycsoportjába tartozó, az általa betöltött szolgálati beosztás besorolása, valamint a fizetési fokozata alapján meghatározott rendfokozattal rendelkezik.

Rendfokozati állománycsoportok:

- tiszthelyettesi,
- zászlósi,
- tiszti,
- főtiszti,
- tábornoki.

A tiszthelyettesi állománycsoportba tartozó rendfokozatok:

- őrmester,
- törzsőrmester,
- főtörzsőrmester.

A zászlósi állománycsoportba tartozó rendfokozatok:

- zászlós,
- törzszászlós,
- főtörzszászlós.

A tiszti állománycsoportba tartozó rendfokozatok:

- hadnagy,
- főhadnagy,
- százados.

A főtiszti állománycsoportba tartozó rendfokozatok:

- őrnagy,
- alezredes,
- ezredes.

A tábornoki állománycsoportba tartozó rendfokozatok:

- dandártábornok,
- vezérőrnagy,
- altábornagy,
- vezérezredes.

A hivatásos állomány tagját a rendfokozati állománycsoport első rendfokozatába kinevezik, a többi rendfokozatba előléptetik. A hivatásos állomány tagja rendfokozatát az adott rendvédelmi szervhez tartozásra utaló jelzővel együtt használja mind szóban, mind írásban (pl.: bv. őrmester).

Szolgálati jogviszony létesítése

A HSZT rendelkezései alapján szolgálati viszony azzal az önként jelentkező, cselekvőképes, állandó belföldi lakóhellyel rendelkező magyar állampolgárral létesíthető:

- 1) aki a tizennyolcadik életévét betöltötte, és életkora – az e törvényben meghatározott kivételekkel – a hivatásos szolgálat rá irányadó felső korhatáránál legalább tíz évvel kevesebb,

- 2) aki rendelkezik a tervezett szolgálati beosztás besorolási osztálya szerint meghatározott iskolai végzettséggel és szolgálati viszonyra vonatkozó szabályban a szolgálati viszony létesítésének feltételeként meghatározott szakképzettséggel,
- 3) aki a hivatásos szolgálatra és a tervezett szolgálati beosztására egészségi, pszichikai és fizikai szempontból alkalmas,
- 4) akinek életvitele nem kifogásolható, és aki írásban tudomásul veszi, hogy azt a szolgálati viszony létesítését megelőzően, valamint a szolgálati viszony fennállása alatt ellenőrizhetik,
- 5) aki elfogadja egyes alapvető jogainak e törvény szerinti korlátozását,
- 6) aki tudomásul veszi, hogy szolgálati viszonyának fennállása alatt szolgálata törvényes ellátását tudta és beleegyezése nélkül – a törvényben meghatározott esetekben és módon – a belső bűnmegelőzési és büntetőrendészeti feladatokat ellátó szerv a Rendőrségről szóló törvény szerinti megbízhatósági vizsgálatot ellenőrizheti,
- 7) aki tudomásul veszi és elfogadja a hivatásos szolgálattal járó, szolgálati viszonyra vonatkozó szabályokban meghatározott kötelezettségeket és elvárásokat, valamint
- 8) akinél nem állnak fenn a szolgálati viszony létesítését kizáró körülmények.

A szolgálati beosztásba besorolása

A hivatásos állományba történő kinevezéssel, a szolgálati beosztásba való kinevezéssel, a szolgálati beosztás módosításával, a magasabb szolgálati beosztásba helyezéssel, az alacsonyabb beosztásba helyezéssel és a vezetői kinevezéssel egy időben a hivatásos állomány tagját az adott szolgálati beosztás besorolási osztálya és besorolási kategóriája szerint, az elért fizetési fokozata alapján kell besorolni, egyidejűleg a besorolás alapján viselhető rendfokozatát megállapítani.

A szolgálati beosztások

- vezetői
- tiszti vagy
- tiszthelyettesi

besorolási osztályba tartoznak.

Besorolási osztályok	Besorolási kategóriák
-----------------------------	------------------------------

Vezetői	Kiemelt/Közép/Beosztott
Tiszti	A,B,C,D,E
Tiszthelyettesi	A,B,C,D,E

A hivatásos állomány illetménye

A hivatásos állomány tagja szolgálati viszonya alapján alapilletményből, az egyéb pótlékokból és teljesítményjuttatásból álló illetményre jogosult.

Alapilletmény részei:

- Beosztási illetmény,
- Szolgálati időpótlék,
- Hivatásos pótlék.

Beosztási illetmény

A beosztási illetmény a hivatásos állomány tagjának besorolása alapján megállapított fizetési fokozathoz tartozó illetményszorzó és a rendvédelmi illetményalap szorzata.

Szolgálati időpótlék

A szolgálati időpótlék a hivatásos állomány tagját a szolgálati viszonyban eltöltött tizedik évtől kezdődően megillető, a szolgálatban eltöltött további ötvenként növekvő mértékű, a rendvédelmi illetményalap meghatározott százalékában megállapított illetményelem.

Hivatásos pótlék

Hivatásos pótlék a hivatásos állomány esküjében vállalt többletkötelezettségek és a szolgálati beosztással járó többlet-igénybevétel és -terhelés ellentételezését szolgálja. Mértékét a miniszter a rendvédelmi illetményalap 50-1070%-a közötti értékben állapítja meg.

Egyéb pótlékok

- idegen nyelvtudási pótlék,
- a szolgálatteljesítés helyétől, idejétől és körülményeitől függő pótlék,
- az egészségügyi tevékenységet végzők pótléka.

Teljesítményjuttatás

A hivatásos állomány tagja az előző évi egyéni teljesítményértékelésének eredményétől függően, a szervezeti egység számára a szervezeti teljesítményértékelés eredménye alapján a személyi juttatás előirányzaton belül biztosított költségvetési keret terhére évente két alkalommal, április és szeptember hónapban, egyenlő mértékű teljesítményjuttatásban részesíthető.

A teljesítményjuttatás tárgyévre meghatározott mértéke nem haladhatja meg a hivatásos állomány tagja alapilletményének háromszorosát.

A hivatásos állomány előmenetele

A hivatásos állomány tagjának a hivatásos pályán belátható, tervszerű előmeneteli lehetőséget kell biztosítani a besorolási kategórián belüli fizetési fokozatban és rendfokozatban, továbbá a magasabb szolgálati beosztás eléréséhez.

Az előmenetel általános feltételei:

- 1) az előírt képzési és továbbképzési kötelezettség teljesítése,
- 2) a jogszabályban meghatározott, elvárt teljesítményszint,
- 3) az egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasság,
- 4) az előírt fizetési várakozási idő kitöltése,
- 5) a magasabb szolgálati beosztás ellátásához szükséges gyakorlati tapasztalat, valamint készségek és kompetenciák,
- 6) a pályázat útján betölthető szolgálati beosztás esetén pályázat benyújtása.

Fizetési fokozatba történő előresorolás feltételei:

- 1) a fizetési várakozási idő eltelt,
- 2) továbbképzési kötelezettség teljesítése,
- 3) legalább megfelelő teljesítményfokozatú teljesítményértékelés,
- 4) magasabb rendfokozathoz rendelt fizetési fokozat esetén kötelező a rendfokozati vizsga, amelynél a rendfokozati vizsga kötelezettsége alól nem mentesül..

Teljesítményértékelés, minősítés

A hivatásos állomány tagjának szolgálatellátását, magatartását és a vele szemben támasztott követelményeknek való megfelelését évente egy alkalommal értékelni kell, továbbá év közben is teljesítményértékelést kell végezni, ha a hivatásos állomány tagjának szolgálati beosztása év közben megváltozik, vagy szolgálatra alkalmatlansága merült fel.

A tárgyévvet lezáró egyéni teljesítményértékelés – az értékelt képességeinek és szolgálatteljesítéssel összefüggő személyes tulajdonságainak értékelését, valamint a szolgálati beosztás ellátására való alkalmasságára, további fejleszthetőségére és előmenetelre vonatkozó következtetést is tartalmazó – szöveges indokolással kiegészítve adja az értékelt tárgyévre szóló minősítését.

Az értékelő vezető a minősítésben:

- 1) kezdeményezheti az értékeltnek a vezetői és utánpótlási adatbankba való felvételére vagy az abból való törlésére irányuló eljárást,
- 2) kezdeményezheti a szolgálati viszony módosítását,
- 3) megállapíthatja a szolgálati beosztás ellátására való alkalmatlanságot,
- 4) megállapíthatja a hivatásos szolgálatra való alkalmatlanságot, vagy
- 5) jogszabályban meghatározott egyéb intézkedéseket javasolhat.

A minősítést az állományilletékes parancsnok hagyja jóvá. A minősítést ismertetni kell a hivatásos állomány tagjával, aki arra írásban észrevételt tehet, és az ismertetés megtörténtét aláírásával igazolja. A minősítés megállapításai ellen, a teljesítményértékelés egyes elemeire is kiterjedően, a hivatásos állomány tagja szolgálati panasszal élhet. A minősítéssel szemben benyújtott szolgálati panasz a minősítésen alapuló munkáltatói döntés meghozatalára halasztó hatállyal bír.

Egyenruha

Egyenruha fogalma

Az egyenruha a rendvédelmi szervnél rendszeresített, miniszteri rendeletben meghatározott egységes öltözet, valamint annak cikkei és tartozékai.

A hivatásos állomány tagja szolgálati feladatait az öltözködési szabályzatban előírtaknak megfelelően, a rendvédelmi szervnél rendszeresített egyenruhában vagy polgári ruhában látja el. Az egyenruha viselésére a rendvédelmi szerv hivatásos állományának tagjai, valamint a HSZT-ben meghatározott feltételekkel a rendvédelmi szerv hivatásos állományából nyugállományba helyezett szolgálati nyugdíjasa jogosult.

A szolgálati beosztás ellátásához rendelt ruhanormát az állománytáblázat tartalmazza.

Ruházati normák

- 1) vezetői norma,
- 2) egyenruhás,
- 3) vegyes ruhás,
- 4) polgári ruhás.

A szolgálati beosztás ellátásához rendelt ruhanormát az állománytáblázat tartalmazza.

Szolgálati igazolvány és jelvény

A hivatásos állomány tagját el kell látni a rendvédelmi szervhez tartozást és a szolgálati jogosultságokat igazoló szolgálati igazolvánnyal és szolgálati jelvénnel.

Szolgálati igazolvány

A szolgálati igazolvány tartalmazza a hivatásos állomány tagjának arcképét, nevét, rendfokozatát, társadalombiztosítási azonosító jelét és aláírását, a rendvédelmi szerv megjelölését, továbbá az igazolvány azonosítószámát.

A szolgálati igazolvány a rendvédelmi szerv hivatásos állományba tartozáson túl igazolhatja a hivatásos állomány tagjának

- fegyverviselési jogosultságát, valamint
- intézkedési jogosultságát.

Szolgálati jelvény

A szolgálati jelvény a rendvédelmi szervnél rendszeresített, azonosító számmal ellátott jelvény, amely a hivatásos állomány tagjának szolgálati, hatósági intézkedésre való jogosultságát igazolja az egyenruhán viselve vagy a szolgálati igazolvánnyal együttesen felmutatva.

Elöljáró, alárendelt

A személyi állomány meghatározott beosztásának meghatározott feltételekhez kötött olyan hivatali kategória, amely meghatározza a személyi állomány tagjának a bv. szervezetben betöltött helyét, ellátandó szolgálati feladatainak körét, előljárói vagy alárendeltségi viszonya.

Elöljáró

A büntetés-végrehajtási szervezet Szolgálati Szabályzatáról szóló 33/2024. BM rendelet (továbbiakban Szolgálati Szabályzat) 2. § (1) bekezdése b) pontja alapján a szolgálati tevékenység során: „előjárónak minősül a személyi állomány azon tagja, akinek szolgálati vagy munkaköri beosztás, külön parancs, megbízás vagy vezetői rendelkezés, utasítás alapján joga és kötelezettsége – akár ideiglenes jelleggel is – alárendelt szervezeti egység és személyi állomány tevékenységének az irányítása.”

Alárendelt

A Szolgálati Szabályzat 2. § (1) bekezdés alapján a szolgálati tevékenység során: „alárendeltnek minősül a személyi állomány azon tagja, aki – szolgálati helyére tekintet nélkül – valamely előljáró irányítása alá a szolgálati vagy munkaköri beosztás, külön parancs, megbízás vagy vezetői rendelkezés, utasítás alapján – akár ideiglenes jelleggel is – tartozik,”

Rangidős

A hivatásos állomány több együtt tartózkodó tagja közül a legmagasabb beosztású a rangidős. Azonos beosztás esetén a rangidős a hivatásos szolgálati jogviszonyban álló. Több hivatásos szolgálati jogviszonyban álló esetén a magasabb rendfokozatú. Ha a több hivatásos szolgálati jogviszonyban álló esetén a beosztások és a rendfokozatok is egyeznek, akkor az, aki régebben viseli az adott rendfokozatot. Amennyiben a több hivatásos szolgálati jogviszonyban álló esetén beosztások és a rendfokozatok is egyeznek és a rendfokozatot is azonos ideje viselik, abban az esetben az idősebb.

A parancs

Parancs fogalma:

A parancs meghatározott tevékenység, vagy feladat végrehajtására adott egyedi utasítás.

A parancsadás formái:

- szóban (közvetlen-személyesen, közvetett-távbeszélőn, hírtechnikai eszközön),
- írásban (fax, futár),
- jelzéssel (hangjelzés, jelzőrakéta).

A parancsokat a szolgálati út betartásával kell kiadni, ugyanígy kell előterjeszteni a kérelmeket is.

A parancs – a lehető legpontosabb és időben történő végrehajtás érdekében – legyen rövid, érthető és egyértelmű.

Az alárendelt a parancs tudomásulvételét és megértését „Értettem!” szóval jelenti a parancsot kiadó előjárónak. Az alárendelt a közvetlen előjárónak szóban jelenti a szolgálati feladat, parancs végrehajtását vagy a végrehajtást akadályozó körülményeket. Szóban köteles jelenteni továbbá, ha más előjárótól kapott parancsot és annak tartalmát, valamint a parancs végrehajtásának sorrendjében fellépő változásokat.

Az előjáró köteles meggyőződni arról, hogy az alárendelt pontosan megértette a parancsot.

A parancsot a HSZT 103. §-ában foglaltak megtartásával – ellentmondás és feltétel nélkül –, szakszerűen, kellő időben, pontosan kell végrehajtani.

A hivatásos állomány tagja szolgálatteljesítése során köteles végrehajtani az előjáró parancsát, kivéve, ha azzal bűncselekményt valósítana meg.

Az előző bekezdésben foglalt kivétellel a hivatásos állomány tagja a jogszabálysértő parancs, rendelkezés végrehajtását nem tagadhatja meg. Ha azonban annak jogellenessége felismerhető számára, arra haladéktalanul köteles a szolgálati előjáró figyelmét felhívni. Ha a szolgálati előjáró a parancsát, vagy a felettes a rendelkezését ennek ellenére fenntartja, azt kérelemre írásba kell foglalnia. A jogszabálysértő parancs, rendelkezés végrehajtásáért kizárólag az azt kiadó felel.

Szolgálati út

A szolgálati út a szolgálati ügyek intézésének azon módja, ahogyan a parancsok, utasítások, feladatok, szolgálati ügyiratok az előjárótól az alárendelthez vagy jelentések, kérelmek és panaszok az alárendelttől az alá-fölérendeltségi viszonynak megfelelő, egymásra épülő rendben az intézkedésre jogosult előjárójához jutnak.

Szolgálati út mellőzése

A szolgálati út betartása csak jogszabályban meghatározott, halaszthatatlan esetekben – a feltételek fennállásáig – mellőzhető.

Szolgálati érintkezés szabályai

Az szolgálati érintkezés alkalmával hivatásos szolgálati jogviszonyban álló személyi állomány tagjait a vezetéknévükön és rendfokozatuk megnevezésével vagy rendfokozatuk megnevezésével és az „úr”, illetve az „asszony” vagy „kisasszony” szóval kell megszólítani. A megszólított hivatásos szolgálati jogviszonyban álló alárendelt a „Parancs” szóval jelentkezik.

Titoktartási kötelezettség

A bv. szervezet személyi állományának tagja a minősített adatot, valamint a tudomására jutott magántitkot köteles megtartani. A titoktartási kötelezettség alól jogszabály, valamint jogszabály felhatalmazása alapján, az abban megjelölt személy felmentést adhat.

Adatvédelemi alapelvek

Az adatvédelem célja biztosítani a bv. szervezet tevékenysége során a személyes adatok védelméhez fűződő alkotmányos alapjogon alapuló információs önrendelkezési jog érvényesülését, továbbá a bv. által kezelt személyes adatok jogosulatlan felhasználásának megakadályozását.

Informatikai biztonságpolitika

Az informatikai biztonságpolitika célja, hogy a bv. szerv szervezeti egységei részére egységes és általános értelmezést adjon az elektronikus információs rendszerekben kezelt adatok bizalmassága, hitelessége, sértetlensége, rendelkezésre állása és funkcionalitása biztosítása érdekében követendő irányelvekre. Az irányelvek figyelembevételével meghatározható az elektronikus információs rendszerek biztonsági osztályba sorolása; kidolgozhatóak a konkrét, rendszer szintű informatikai biztonsági szabályozások, amelyek az elektronikus információs rendszerek teljes életciklusában meghatározzák a szabványos biztonsági funkciók tervezéséhez, megvalósításához, üzemeltetéséhez és megszüntetéséhez a szükséges alapelveket és követelményeket.

Az információ-biztonság kialakítása során alkalmazandó alapelvek:

- a törvényesség biztosítása,
- megfelelés a nemzeti és nemzetközi szabványok, ajánlások, módszerek előírásainak,
- a védelmi intézkedéseknek a kockázatokkal arányosan történő meghatározása,
- a védelmi intézkedések költséghatékony kialakítása,
- a megelőzés szemléletű biztonság kialakítása,
- a biztonságtudatosság fokozása.

Szolgálati időrendszer

A hivatásos állomány tagja szolgálati beosztásától függően a rendvédelmi szerv szervezeti egységének jogszabályban meghatározott feladatai folyamatos ellátása érdekében

- 1) hivatali,
- 2) rugalmas,
- 3) folyamatos,
- 4) váltásos,
- 5) vezényléses, vagy
- 6) kombinált

szolgálati időrendszerben teljesíti szolgálatát.

Hivatali szolgálati időrendszer azokban a szolgálati beosztásokban alkalmazható, ahol a szolgálati feladatok csak a nappali időszak meghatározott részében igénylik a szolgálat ellátását.

Rugalmas szolgálati időrendszer azokban a szolgálati beosztásokban alkalmazható, ahol a szolgálati beosztással járó feladatok nem kötődnek kizárólag a hivatali szolgálati időrendszerben meghatározott időszakhoz, illetve amelyeknél a napi szolgálatteljesítés időtartama előre nem meghatározható és hullámzó jellegű.

Folyamatos szolgálati időrendszer azokban a szolgálati beosztásokban alkalmazható, ahol a megszakítás nélküli működést igénylő feladatok ellátása fokozott figyelmet igényel, és a munkaterhelés viszonylag állandó, egyenletes.

A **váltásos** szolgálati időrendszer a folyamatos szolgálatteljesítést igénylő, folyamatos beavatkozási vagy intézkedési feladatok ellátására rendszeresített, továbbá a részben vagy egészben készenléti jellegű szolgálati beosztásokban alkalmazható.

Vezényléses szolgálati időrendszer azokban a szolgálati beosztásokban alkalmazható, amelyeket olyan feladatokra rendszeresítettek, ahol a szolgálatteljesítési feladat ellátása időszakonként eltérő létszámot igényelhet, továbbá ahol a szolgálati feladatok rendes szolgálatteljesítés keretében történő ellátása előreláthatóan a hét bármely napján, annak bármely időpontjában szükségessé válhat.

A **kombinált** szolgálati időrendszer a váltásos, vezényléses és a hivatali szolgálati időrendszer kombinációjának függvényében alakul. A szolgálati időrendszer váltását a szolgálatteljesítési napot követő szabadidő letelte után lehet végrehajtani.

A hivatásos állomány tagjának szolgálatteljesítési időrendszerét az állományilletékes parancsnok határozza meg.

Együttműködés

A bv. szervezet a jogszabályok keretei között együttműködik a fogva tartás körülményeinek a figyelemmel kísérésére, a szabadulás után a társadalomba való beilleszkedés elősegítésére, a karitatív tevékenység végzésére, továbbá az egyéb büntetés-végrehajtási feladatok segítésére alakult börtönmissziókkal és egyesületekkel, az ilyen tevékenységet ellátó vallási közösségekkel, alapítványokkal, oktatási intézményekkel és személyekkel. Ha az ilyen szervezetek vagy személy a bv. szervezet rendjére és biztonságára vonatkozó jogszabályokat, vagy a bv. szervezettel kötött megállapodásban foglaltakat megszegik, a BVOP vagy a bv. intézet az együttműködést megszüntetheti.

A bv. szervezet a közrend és a közbiztonság, az élet- és vagyonbiztonság súlyos sérelme vagy annak közvetlen veszélye esetén, az intézkedésre jogosult rendvédelmi szerv kérésére – a büntetés-végrehajtás biztonságának veszélyeztetése nélkül – segítséget nyújt a közrendvédelmi feladatok ellátásához. A segítség nyújtására kizárólag a bv. szervezet és az intézkedésre jogosult szerv közötti megállapodás alapján, az abban foglaltak szerint kerülhet sor.

II/1. Bv. Jogi ismeretek

A büntetés-végrehajtás garanciarendszere

A büntetés-végrehajtás szabályos működésén belül kiemelt figyelmet kell fordítani a fogvatartottakkal történő bánásmódra. Meg kell felelni a hatályos jogszabályi rendelkezéseknek, továbbá a nemzetközi egyezményekben megfogalmazott elvárásoknak.

A büntetés-végrehajtással kapcsolatos bírói feladatokat a bv. bíró, a törvényességi felügyeletét a bv. ügyész és az alapvető jogok biztosa (ombudsman), valamint a különböző kapcsolódó nemzetközi és hazai civil szervezetek látják el.

A végrehajtás ezen többféle külső kontrollja különböző formában intézményesül, és ennek megfelelően különféle jogforrások alapozzák meg. A büntetés-végrehajtási bíró (a továbbiakban: bv. bíró) kettős funkciót tölt be: adminisztratív, valamint igazságszolgáltatási feladatot. Hazánkban a fogvatartotti panasz és részben a végrehajtást érintő fontos döntések felülvizsgálata a bv. bíró, illetve bíróság hatáskörébe tartozik.

A büntetés-végrehajtási bíró feladata

A bv. bírónak a szabadságvesztés büntetés végrehajtásával kapcsolatosan a következő hatáskörei érvényesülnek:

Fenyítés elleni felülvizsgálati kérelem

A bv. intézet által kiszabott magánelzárás elleni fellebbezés halasztó hatályú. A bv. bíró a fellebbezés hozzá érkezésétől számított 5 napon belül bírálja el. A bv. bíró az elítéltet köteles meghallgatni, mielőtt a bv. intézet fegyelmi határozata elleni fellebbezését elbírálja. Végzést hoz, amely ellen fellebbezni lehet a megyei bíróság II. fokú tanácsához, ennek azonban már nincs halasztó hatálya.

Feltételes szabadságra bocsátás

A szabadságvesztésre ítélt feltételes szabadságra bocsátható, ha a határozott ideig tartó szabadságvesztésnek a bíróság által meghatározott részét vagy az életfogytig tartó szabadságvesztésnek a bíróság által meghatározott tartamát letöltötte, valamint alaposan feltehető, hogy a büntetés célja további szabadságelvonás nélkül is elérhető. Az esedékesség előtt három hónappal a bv. intézet előterjesztést tesz a bv. bíróhoz. A bv. bíró meghallgatja az elítéltet, és határoz. A bv. bíró (ha még van legalább 2 hónap) elrendelheti pártfogói vélemény beszerzését is. A pártfogó ezen vélemény elkészítése érdekében az elítélttel a bv. intézetben beszélgethet, vele rendszeresen érintkezhet. Ha a bv. bíró úgy dönt, hogy még nem engedélyezi a feltételes szabadságra bocsátást, ennek a lehetőségét később újra megvizsgálhatja.

Feltételes szabadság megszüntetése

Amennyiben a magatartási szabályok súlyos megszegése miatt a feltételes szabadság megszüntetésének lehet helye, az ügyészség az elítélt lakcíme, illetve tényleges tartózkodási helye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bírónak indítványt tesz.

Ha az elítélt elfogása előtt a hatóság elől elrejtőzött, a még végrehajtásra váró szabadságvesztés tartamára tekintettel vagy más okból feltételezhető, hogy szökésével vagy elrejtőzésével a kivonná magát a végrehajtás alól, illetve tartani kell attól, hogy szabadságvesztéssel büntetendő újabb bűncselekményt követne el, az ügyészség indítványának a benyújtása után a büntetés-végrehajtási bíró elrendelheti a szabadságvesztés ideiglenes fogamatba vételét.

A határozatban a szabadságvesztés ideiglenes fogamatba vételének az időtartamáról is rendelkezni kell, amely a feltételes szabadságra bocsátás megszüntetése esetén még letöltendő szabadságvesztés tartamáig terjedhet, de nem haladhatja meg a harminc napot. A határozat a fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható.

Az elítélt sajtó útján történő nyilatkozat tétele, illetve közzététele

Az elítélt állampolgári joga, hogy véleményét – ellenőrzés mellett – olyan formában nyilváníthatja ki, amely nem zavarja a bv. intézet rendjét és biztonságát. A vélemény nyilvánosságra hozatala – a nemzetbiztonság védelme, minősített adat közlésének megakadályozása, illetve bűncselekmény közvetlen veszélyének fennállása esetén, annak megakadályozása, valamint a bv. intézet rendje és biztonsága érdekében – korlátozható. Így tehát jogosult írott és elektronikus sajtóban nyilatkozni. Ha a nyilatkozattételét megtagadó határozat születik, akkor ellene az elítélt fellebbezhet. A bv. bíró az irat hozzáérkezésétől számított 5 napon belül dönt (csak iratok alapján). A végzés ellen fellebbezési lehetőség nincs,

viszont ha engedték a nyilatkozattételt, de a közzétételt megtagadják, akkor ugyanez az eljárás az irányadó.

Közérdekű munka átváltoztatása szabadságvesztésre

Amennyiben az elítéltnak közérdekű munkát szabtak ki, és ezt a munkát nem vagy nem megfelelően végzi, lehetőség van annak átváltoztatására szabadságvesztés büntetéssé. Ilyenkor a pártfogó felügyelő jelentése alapján az ügyész indítványt tesz a bv. bírónak a közérdekű munka átváltoztatása iránt. Abban az esetben, ha a bv. bíró az indítványnak helyt ad, akkor a közérdekű munka helyébe lépő szabadságvesztés tartamát úgy állapítja meg, hogy négy óra közérdekű munkának egy napi szabadságvesztés felel meg. Ha az átváltoztatásra nincs ok, a bv. bíró más munkahelyet jelölhet ki. Átváltoztatás esetén végzéssel dönt, amely elleni fellebbezés halasztó hatályú.

Pártfogó felügyelettel kapcsolatos eljárás

A feltételes szabadság tartamára, de minimum 1 évre az elítélt pártfogó felügyelet alá helyezhető. Ha a feltételes szabadságra bocsátott elítélt visszaeső, kötelező pártfogó felügyelet elrendelése. Ennek kijelölésében és elrendelésében is a bv. bíró az illetékes.

A büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletét ellátó ügyész

Az ügyészségek által gyakorolt törvényességi felügyelet célja, a büntetőjogi határozatok törvényes végrehajtásának elősegítése, a törvénysértések megelőzése. Felügyeleti jogkörében az ügyész a végrehajtás bármely szakaszában vizsgálatot tarthat, illetve az ellenőrzött szervet vizsgálat tartására kérheti fel. A végrehajtásra illetékes szervek vezetőitől iratok és adatok rendelkezésre bocsátását, illetőleg megküldését kérheti. Általános érvényű rendelkezés (intézkedés, utasítás stb.) kiadását, módosítását, vagy hatályon kívül helyezését kezdeményezheti a végrehajtási szerveknél.

Az ügyész bármely időpontban tarthat ellenőrzést a fogvatartás körülményeinek törvényessége tárgyában, megtekintheti a fogvatartási iratokat, a fogvatartás körülményeit és rendjét szabályozó utasításokat.

Egyéb ellenőrzés típusai

Az alapvető jogok biztosa (ombudsman) és a különböző kapcsolódó nemzetközi és hazai civil szervezetek biztosítják a fogvatartottak jogai és jogosultságai érvényesítésének külső kontrollját. A nemzetközi ellenőrzés kapcsán mindenekelőtt az Emberi Jogok Európai Bíróságához benyújtható egyéni jogorvoslatnak van jelentősége a belső állami jogi út kimerítése után. E bíróságnak az egyedi ügyekben adott jogértelmezései az Európai Emberi Jogi Egyezményt aláírt államokra nézve kötelező érvényűek, így az e bíróság által hozott döntések a bv. szervezet tevékenységében is meghatározó szerepet töltenek be. Az egyezmény rendelkezéseinek megtartását a Kínzás Elleni Európai Bizottság (CPT) ellenőrzi és a látogatás befejezését követően jelentést készít az érintett országok kormányainak.

A nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekményt elkövetők visszaesési valószínűségének csökkentése

Amennyiben a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekményt elkövetők (továbbiakban: szexuális bűnelkövetők) a bűncselekményt tizennyolcadik életévét be nem töltött sértett sérelmére követte el, vagy a tizennyolcadik életévét be nem töltött sértett ellen elkövetett személy elleni erőszakos bűncselekmény elkövetési körülményeiből a szexuális motívum a kockázatértékelési vizsgálat alapján kimutatható.

Az elítélt befogadását követően fel kell mérni, hogy fennáll-e a veszélye annak, hogy szabadon bocsátását követően hasonló bűncselekményt fog elkövetni. Ha ennek a lehetősége fennáll, akkor az elítélt részére az állapotára és a kezelés jellegére vonatkozó tájékoztatás mellett – kizárólag önkéntes részvétel alapján – fel kell ajánlani megfelelő, a visszaesés valószínűségét csökkentő pszichoterápián vagy más foglalkozáson való részvételt.

Amennyiben a bűncselekményt tizennyolcadik életévét betöltött sértett sérelmére követte el, és hasonló bűncselekmény szabadulását követően történő elkövetésének kockázata megállapítható, akkor részére is fel kell ajánlani megfelelő, a visszaesés valószínűségét csökkentő pszichoterápián vagy más foglalkozáson való részvételt.

A befogadást végző bv. intézet nyilvántartási szakterülete a befogadást követő 8 napon belül írásban tájékoztatja a bv. intézet pszichológusát, amennyiben a befogadott fogvatartott esetében fennállnak a kezelésben való részvétel törvényi feltételei.

A kezelési programban való részvétel törvényi feltételeinek fennállását az időközben jogerőre emelkedett ítéletek, valamint a felülvizsgálatot követően érkező ítéletek vonatkozásában is vizsgálni kell.

Annak az elítéltnak, akinek a kockázatértékelése alapján fennáll a veszélye annak, hogy szabadon bocsátását követően hasonló bűncselekményt fog elkövetni, a kezelési programokon való részvételt fel kell ajánlani. A tájékoztatást követően annak a felnőtt korú, férfi, szexuális bűnelkövető, jogerősen elítéltnak, akinek sértettje nem töltötte be a 18. életévét, fel kell ajánlani a szexuális bűnelkövetők intenzív kezelési programjában való részvétel lehetőségét, melynek elfogadásáról vagy elutasításáról az elítéltet írásban nyilatkoztatni kell. A felajánlott intenzív programon való részvétel feltétele, hogy – szükség esetén – vállalja átszállítását az országos parancsnok által kijelölt bv. intézetbe, továbbá vállalja elhelyezését az erre a célra kialakított speciális részlegen. A fogvatartott a korábbi nyilatkozatait írásban bármikor visszavonhatja, valamint újból nyilatkozhat.

Annak a fogvatartottnak aki az intenzív programba történő bevonását nem kéri, vagy a Részlegre helyezés feltételei esetében nem állnak fenn, 10 alkalmas foglalkozássorozaton való részvétel lehetőségét kell felajánlani és biztosítani.

Az intenzív program időtartama minimum 8, maximum 10 hónap, a speciális részlegen való elhelyezés ennek figyelembevételével ütemezhető. Az intenzív programot a KKMI klinikai szakpszichológusa vezeti.

Az intenzív programba történő bevonásról az intenzív program végrehajtására kijelölt bv. intézet Befogadási és Fogvatartási Bizottsága dönt.

Intézkedés a szabadságvesztés végrehajtásának megkezdésére

Az elítélt szabadságvesztés végrehajtásának megkezdésére alapvetően háromféle módon kerülhet sor.

- Azonnali fogamatba vétel két esetben lehetséges:
 - szabadságvesztést kiszabó határozat jogerőre emelkedésekor a terhelt akár az adott ügyben, akár más ügyben előzetes letartóztatásban van, illetve
 - a bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának azonnali fogamatba vételét rendelte el.
- A végrehajtási sorrend érvényesítésével kell a szabadságvesztés végrehajtását fogamatba venni abban az esetben, ha a szabadságvesztést kiszabó határozat jogerőre emelkedésekor a terhelt más ügyben kiszabott szabadságvesztést, elzárást, javítóintézeti nevelést vagy szabálysértési elzárást tölt.
- A szabadságvesztés végrehajtása megkezdésének harmadik esete, amikor a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága hívja fel az elítéltet a szabadságvesztés végrehajtásának megkezdésére.

A BVOP a szabadságvesztés végrehajtásának megkezdésére kijelölt bv. intézet kiválasztásánál figyelembe veszi a kiszabott szabadságvesztés tartamát és végrehajtási fokozatát, az elítélt állandó lakóhelyét, és azt, hogy az elítélt visszaeső-e. Ezen adatok ismeretében határozza meg, hogy melyik bv. intézetben, és a szabadságvesztést kiszabó határozat jogerőre emelkedését követő három hónapon belül mikor kell az elítéltnak megkezdenie a büntetése letöltését.

A Bv. tv. alapján a BVOP soron kívül intézkedik a felhívás kiadásáról:

- az ötévi, vagy azt meghaladó tartamú szabadságvesztésre ítéltet,
- a többszörös visszaesőket tekintetében.

A felhívás már nem szükségszerűen a területileg illetékes megyei (fővárosi) büntetés-végrehajtási intézetbe szól, hanem közvetlenül a szabadságvesztés végrehajtására kijelölt büntetés-végrehajtási intézetbe. Ezen információ előzetes ismeretében tervezhetőbbé válik a kapcsolattartás, a befogadási eljárás a szabadságvesztést végrehajtó büntetés-végrehajtási

intézetben történik meg, ezzel szükségtelenné válik a megyei és a végrehajtásra kijelölt büntetés-végrehajtási intézet közötti szállítás.

A BVOP felhívását úgy kell kiküldeni, hogy az elítélt azt a jelentkezési kötelezettség előtt legalább tizenöt nappal korábban megkapja.

A felhívásnak a következőket kell tartalmaznia:

- 1) a szabadságvesztés végrehajtásának megkezdésére kijelölt bv. intézet nevét, címét,
- 2) a jelentkezés napját és időpontját,
- 3) tájékoztatást arról, hogy nem bocsátható feltételes szabadságra, aki a szabadságvesztés letöltését önhibájából nem kezdte meg,
- 4) tájékoztatást a jelentkezési kötelezettség elmulasztásának egyéb következményeiről,
- 5) általános tájékoztatást az elítélt által a bv. intézetnél bemutatandó iratokról és a megjelenéssel kapcsolatos általános kötelezettségekről.

A befogadás alapjául szolgáló iratok

A befogadás alapjául szolgáló iratok:

- 1) a jogerős bírósági ítéletről szóló értesítő lap,
- 2) az elővezetésről szóló rendelkezés,
- 3) az elfogatóparancs,
- 4) a szabadságvesztés letöltésére vonatkozó felhívás,
- 5) a szabadságvesztés ideiglenes fogamatba vételére vonatkozó ügyészi vagy bírói rendelkezés, vagy az igazságügyért felelős miniszter külföldi bíróság által kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának átvételéről szóló értesítése.

Reintegrációs őrizet

A reintegrációs őrizet a társadalmi visszailleszkedést elősegítő eszköz, a börtönön kívül érvényesülő intézmény, melyet a bv. bíró határozattal engedélyez.

A reintegrációs őrizet célja, hogy az elítélt úgy illeszkedjen vissza a társadalomba, hogy a mindennapi élettel együtt járó helyzetekkel együtt éljen.

A szabadulás várható időpontja előtt reintegrációs őrizetbe helyezhető az elítélt,

- I. ha gondatlan bűncselekmény elkövetése esetén legfeljebb egy év, illetve két évet meghaladó tartamú szabadságvesztés esetén legfeljebb a szabadságvesztés fele része, legfeljebb tíz hónap,
- II. ha szándékos bűncselekmény elkövetése miatt ítélték szabadságvesztésre, akkor ha
 1. első alkalommal ítélték végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre,
 2. elkövetett bűncselekménye nem személy elleni erőszakos bűncselekmény vagy tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett bűncselekmény,
 3. öt évet meg nem haladó szabadságvesztést tölt.,
 4. és aki vállalja.

A reintegrációs őrizet elektronikus távfelügyeleti eszközök alkalmazás mellett biztosítható. A reintegrációs őrizetről bv. bíró dönt a bv. intézet előterjesztése vagy az elítélt kérelme alapján. A bv. bíró által kijelölt lakásban tartózkodhat, onnan eljárhat dolgozni, tanulni, illetve gyógykezelés céljából, az ott meghatározott időben és az ott meghatározott úti cél mellett. A bv. pártfogó felügyelő környezettanulmány végez, amelyről jegyzőkönyvet készít. Ha az őrizet helye nem az elítélt saját tulajdonában álló ingatlan, úgy a tulajdonos előzetes, befogadó nyilatkozata szükséges.

Nem helyezhető reintegrációs őrizetbe:

- 1) akinél további szabadságvesztést kell végrehajtani,
- 2) akinek a folyamatban lévő ügyében letartóztatását rendelték el, a szabadságvesztés idejére megszakították,
- 3) a fogvatartása során engedélyezett reintegrációs őrizetet az elítéltnak felróható okból megszüntették,
- 4) az 1 évet meg nem haladó tartamú szabadságvesztésből a bíróság által meghatározott végrehajtási fokozatban legalább 3, 1 évet meghaladó tartamú szabadságvesztésből a bíróság által meghatározott végrehajtási fokozatban legalább 6 hónapot nem töltött le,
- 5) a megjelölt lakás az elektronikus távfelügyeleti eszköz elhelyezésére alkalmatlan,
- 6) a bíróság vagy az idegenrendészeti hatóság a kiutasításáról rendelkezett.

A bv. szervezet az őrizetre vonatkozó szabályok megtartását a rendőrséggel együtt ellenőrzi. A reintegrációs őrizet megszüntetéséről a bv. szerv vezetőjének előterjesztése alapján a bv. bíró határoz.

Kockázatelemzési és Kezelési Rendszer

Az Európai Unió szabályozási rendszerében a progresszív rezsimszabályok előzményei, a klasszifikációs alapelvek találhatóak meg. A Bv. törvény eleget tesz az uniós elvárásoknak és a már régóta jelenlévő szakmai igényeknek akkor, amikor új alapokra helyezi a szabadságvesztés-büntetés végrehajtását. Egységes keretszabályba foglal egy olyan teljesen új rendszert, amelyet Kockázatelemzési és Kezelési Rendszernek (a továbbiakban: KEK Rendszer) nevezünk.

Egységes keretszabályba foglalja továbbá a progresszív rezsimszabályokat, valamint a KEK Rendszer részét képező új intézményt, a Központi Kivizsgáló és Módszertani Intézetet (a továbbiakban: KKMI).

A KEK Rendszer az elítélt visszaesési és fogva tartási kockázatának a felmérése, értékelése és kezelése érdekében kialakított és működtetett szakmai rendszer.

A kockázatelemzés olyan büntetés-végrehajtási szakmai tevékenység, amelynek során az elítélt vonatkozásában felmérésre és értékelésre kerül a rendeletben meghatározott kockázatcsoportok kockázati értéke.

A KEK Rendszer célja tehát a büntetés-végrehajtás hatékonyságának növelése, az eredményes reintegráció és a visszaesések számának csökkentése, minimalizálása.

A KEK Rendszer részei:

- a kockázatelemzési vizsgálat, melynek eszköze Prediktív Mérőeszköz,
- a szabadságvesztés végrehajtása során alkalmazott kategória- és kreditrendszer,
- a fogvatartási és visszaesési kockázatok csökkentésére irányuló és reintegrációs célú programok,

A KEK Rendszer alanyai

A KEK Rendszer alanyi köre a kockázatelemzés és kezelés résztvevői. A Rendszer egyik alanya az elítélt/letartóztatott, aki a kockázatelemzés résztvevője, egyben a kezeléseknél részvételre jogosult és kötelezett speciális ügyfél. Másik alanya a kockázatelemzést és kezelést végző szervezet, illetve a nevében jogszerűen és szakszerűen eljáró, elemzési, kezelési hatáskörrel és illetékességgel eljáró személy, illetve személyek.

A KEK Rendszer tárgya

A KEK Rendszer tárgya a kockázatelemzés és a kezelés, azaz általánosságban a kockázatok meghatározása és mérése, mely magában foglalja a megállapított kockázatok elkerülését, a káros hatások csökkentését vagy a kockázat következményeinek meghatározását is.

A KEK Rendszer eszközei

A rendszer eszközei közé az Európában elfogadott, bevált kockázat-feltárási, elemzési, mérési, értékelési eljárások, módszerek tartoznak.

Ezek az alábbiak:

- 1) személyes interjúk, kérdőívek, szelektív tesztek,
- 2) KKMI kockázatértékelési összefoglaló jelentés,
- 3) KKMI kockázatértékelési újbóli jelentés,
- 4) KKMI kockázatértékelési zárójelentés,
- 5) intézeti kockázatértékelési jelentések,
- 6) egyéniesített fogvatartási programterv.

A KEK Rendszer azonban nem csak a kockázatok felmérésére, hanem azok kezelésére is nagy hangsúlyt fektet. A kezelési elemnek is vannak saját eszközei, ezek azok a módszerek, programok, amelyek a kockázatelemzési rendszer működése alapján szükséglet-kielégítési, -kezelési tevékenységben valósulnak meg.

Ilyen kezelési eszközök:

- 1) munkáltatás,
- 2) kapcsolattartás,
- 3) reintegrációt elősegítő programok,
- 4) oktatás, képzés, sport, művelődési programok,
- 5) vallási tevékenység,
- 6) jutalmazási rendszer, fegyelmi rendszer,
- 7) reintegrációs gondozás,
- 8) feltételes szabadságra bocsátás.

II/2. Biztonsági ismeretek

A biztonsági tevékenység fogalma, területei és tartalma

A büntetés-végrehajtási szervezet (a továbbiakban: bv. szervezet) biztonsági rendszere azon szabályok, valamint tárgyi, személyi és szervezeti elemek összessége, amely biztosítja a bv. szervezet jogszabályokban meghatározott feladatainak biztonságos körülmények közötti ellátását.

A bv. intézeteknek és intézményeknek olyan biztonsági rendszert kell kialakítania, amely folyamatosan biztosítja:

- 1) a fogvatartottak őrzését, felügyeletét, ellenőrzését,
- 2) a bv. szerv őrzését, védelmét,
- 3) a személyi állomány tagjainak, és a bv. szerv területén tartózkodók életének, testi épségének megóvását,
- 4) a jogszabályban meghatározott feladatok biztonságos körülmények közötti ellátását.

A bv. szerv biztonsági rendszerének elemei:

- 1) a bv. szervezet tevékenységére vonatkozó jogszabályok és alacsonyabb szintű rendelkezések,
- 2) a szervezeti elemek,
- 3) a rendelkezésre álló személyi állomány,
- 4) a biztonsági létesítmények, biztonsági berendezések, technikai és kényszerítő eszközök, megfelelően kitöltött digitális és egyéb okmányok

Ez egy komplex cselekvés, amely túlnyomórészt megelőző jellegű. Totális biztonsági rendszer nem létezik, a preventív jellegéből adódóan a döntéshozatal valószínűségeken, rizikóértékeléseken, mérlegeléseken alapul.

A biztonsági tevékenység területei:

- 1) külső őrzés,
- 2) belső őrzés, felügyelet, ellenőrzés,
- 3) szállítás, előállítás és egyéb kísérés közbeni őrzés,
- 4) munkáltatás közbeni őrzés, felügyelet és ellenőrzés,
- 5) egyéb biztonsági tevékenységek közbeni őrzés, felügyelet és ellenőrzés.

Az őrzés, felügyelet, ellenőrzés fogalma

A biztonsági feladatok közül az őrzés, felügyelet és ellenőrzés tevékenysége a legfontosabb és legáltalánosabb. Lényegében minden helyzetben ezeket a feladatokat végezzük.

Az őrzés az elítélt meghatározott helyen való tartására, életének és testi épségének megóvására, a bv. szerv és az ahhoz tartozó létesítmények, illetve területek védelmére irányuló tevékenység, amelyet jogszabály alapján rendszeresített lőfegyverrel, technikai eszközzel vagy szolgálati kutyával látnak el.

A fogalom első fordulata azt határozza meg, hogy a tevékenység mire irányul. Alapvetően személy és vagyon-, valamint területvédelem a cél. Vannak olyan alapvető jogok, amelyeket még a jogerős bírósági ítélet sem vonhat el, illetve korlátozhat. Ezen jogok közül a legfontosabbak az emberi élet, és a testi épség, ezért a bv. szervezetnek az egyik feladata, hogy ezeket megóvja.

A második fordulat tartalmazza azt, hogy ezen tevékenységet, milyen eszközökkel lehet ellátni. Külön ki kell emelni, hogy csak a jogszabály – törvény és rendelet – alapján rendszeresített lőfegyverrel, technikai eszközzel vagy szolgálati kutyával lehet őrzést ellátni. A gyakorlatban szinte minden esetben lőfegyverrel látjuk el az őrzést, de egyre több esetben fordul elő, hogy lőfegyver nélkül, technikával vagy szolgálati kutyával hajtjuk végre a feladatokat.

A felügyelet az elítélt meghatározott helyen való tartózkodásának, tevékenységének folyamatos – közvetlen vagy közvetett – irányítása.

Az ellenőrzés az elítélt meghatározott helyen való tartózkodásának, tevékenységének időszakos figyelemmel kísérése.

A felügyelet és az ellenőrzés jelentős mértékben különbözik az őrzési tevékenységtől. Egyfelől az őrzés fogalma meghatározza azokat az eszközöket is, amelyekkel a tevékenységet el lehet látni, illetve sokkal szigorúbb feltételeket teremt a fogvatartás biztosítására. Addig, míg az őrzés során egy, a bv. által meghatározott helyen kell tartani a fogvatartottat, a felügyelet vagy az ellenőrzés esetében a meghatározott helyen való tartózkodásról van szó.

Azaz, az utóbbi esetben jobban bízunk a fogvatartott szabálykövető magatartásában. Természetesen azt, hogy ezen tevékenységek közül melyiket alkalmazzuk a biztonságos fogvatartás szavatolása érdekében több, a fogvatartottra, illetve a fogvatartó intézetre vonatkozó szempont alapján kell dönteni.

Az őrzési, felügyeleti és ellenőrzési feladatok ellátásának rendjét, a kockázatértékelési összefoglaló jelentés, az elítélt végrehajtási fokozata és a fogvatartás biztonságára való veszélyessége, továbbá a bv. intézet sajátosságainak a figyelembevételével a bv. intézet parancsnoka határozza meg.

A biztonsági tevékenységet ellátó személyi állomány

A bv. szervek személyi állományának szinte minden tagja lát el biztonsági vonatkozású feladatokat, de vannak olyanok, akik kifejezetten biztonsági tevékenységet végeznek. Ide sorolandó az együttműködő szervek, szervezetek állománya illetve tagjai is, akik tevékenységükkel közreműködnek a szükséges biztonság kialakításában.

A biztonsági tevékenységet ellátók jogállása

Ahhoz, hogy valaki biztonsági tevékenységet láthasson el, először a törvényben meghatározott jogviszonyt kell létesítenie a bv. szervvel.

A bv. szervezet személyi állománya hivatásos szolgálati jogviszonyban, továbbá külön jogszabályban meghatározott munkakörök esetén rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonyban és munkaviszonyban álló személyekből állhat.

A gazdasági társaságoknál és a fogvatartottak foglalkoztatására létrehozott költségvetési szerveknél alkalmazottak hivatásos szolgálati jogviszonyban, rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonyban, vagy munkaviszonyban állhatnak.

Tehát összességében három fajta jogviszonnyal találkozhatunk a bv. szervezetén belül:

- 1) hivatásos szolgálati jogviszony,
- 2) rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszony,
- 3) munkaviszony.

A felsorolt jogviszonyokkal kapcsolatos rendelkezéseket külön jogszabályok határozzák meg. A biztonsági tevékenység ellátása szempontjából a legjellemzőbb a hivatásos szolgálati jogviszony. A hivatásos szolgálati jogviszony létesítésre vonatkozó szabályokat a HSZT tartalmazza. Ezen törvény alapvetően meghatározza a szolgálati jogviszony jellegét, és azokat a feltételeket, amelyeknek meg kell felelnie a természetes személynek ahhoz, hogy a jogviszony létre jöjjön.

A jogviszony mellett a Biztonsági Szabályzat (a továbbiakban: BSZ) további feltételeket határoz meg azokkal a személyekkel szemben, akik biztonsági feladatot látnak el.

Biztonsági feladatot a bv. szervezet állományának az a tagja láthat el, aki:

- kiképzett,
- ismeri az adott feladat végrehajtására vonatkozó szabályokat, valamint a feladata ellátásához szükséges mértékben a kényszerítő eszközök, fegyverzeti és egyéb szakanyagok, a biztonsági berendezések, technikai eszközök alkalmazásának és kezelésének szabályait,
- a napi szolgálatteljesítésre egészségügyi szempontból alkalmas.

Ahhoz, hogy az adott személy biztonsági feladatot lásson el, együttesen rendelkeznie kell a felsorolt feltételekkel.

A 72/2020. (XII. 23.) BVOP utastás a büntetés-végrehajtás Biztonsági Szabályzatáról 70. – 71. pontja határozza meg a biztonsági főfelügyelő feladatait:

A biztonsági főfelügyelő

- 1) közvetlenül a szolgálatban lévő biztonsági tisztnak van alárendelve,
- 2) ha a szolgálatban lévő biztonsági tiszt bármilyen okból akadályoztatva van, akkor a biztonsági tisztet megillető hatáskörrel és felelősséggel intézkedik.

A biztonsági főfelügyelő feladatai:

- 1) összeköttetést tart a szolgálatban lévő biztonsági tiszttel, a biztonsági felügyelőkkel, a körletfelügyelőkkel, a körlet-főfelügyelőkkel és a foglalkoztatási felügyelőkkel,
- 2) végrehajtja a fegyverzeti szabályzatban részére meghatározottakat,
- 3) folyamatosan figyelemmel kíséri a biztonsági feladatokat végrehajtók tevékenységét,

4) kezeli a biztonságtechnikai rendszert, amennyiben azzal külön személyt nem bíztak meg (ez esetben a beosztásához tartozó egyéb kötelezettség teljesítésének idejére váltásáról dokumentáltan gondoskodni kell).

5) a jogszabályban meghatározott esetekben, vezetői utasítás alapján testkamerát alkalmaz.

A kényszerítő eszközök alkalmazásának rendje

A büntetés-végrehajtás törvényben meghatározott feladatai ellátásához szükséges rend és fegyelem fenntartása alapvető kötelesség. Ennek a követelménynek csak akkor tud megfelelni, ha rendelkezik olyan eszközökkel, amelyek alkalmasak arra, hogy ha a szükséges rend és fegyelem megbomlik, az visszaállítható, és a súlyosabb következmények megelőzhetőek legyenek. A fogvatartás rendje és biztonsága a fogvatartott önkéntes jogkövetésre való ösztönzése a jogszabálynak megfelelő őrzéssel, felügyelettel és ellenőrzéssel, a szükséges intézkedések megtételével, végső esetben kényszerítő eszköz alkalmazásával valósul meg.

A rend fenntartását, megzavarása esetén helyreállítását az elítéltek jogkövető magatartásra készítését szolgáló, a bv. szervezet rendelkezésére álló eszközrendszerével kell biztosítani.

Az eszközrendszer elemei:

- 1) ösztönzés (elérhető előnyök kilátásba helyezése),
- 2) a rend megszegőivel szemben hátrányok kilátásba helyezése,
- 3) közvetett kényszerítés, a szerzett, vagy elért előnyök megvonása,
- 4) közvetlen kényszerítő eszköz alkalmazása.

Intézkedési kötelezettség és az intézkedések alkalmazásának közös szabályai

A személyi állomány tagja a bv. szervezet feladatkörében, szolgálati beosztásának (munkakörének) a jogszerűellátása során a jogszabályokban meghatározott intézkedések megtételére jogosult és köteles. Az alábbiakban felsorolt alapelvek áthatják a személyi állomány tagját megillető összes intézkedés végrehajtásának rendjét.

Az arányosság

Az intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban annak törvényes céljával.

Több lehetséges és alkalmas intézkedés közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett a lehető legkisebb személyi korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az egyik legfontosabb elv a kényszerítő eszközök alkalmazása esetén az, hogy soha ne alkalmazzunk a szükségesnél súlyosabb hátrányt okozó intézkedést.

A kínzás tilalma

Az intézkedő nem alkalmazhat kínzást, kényszervallatást, embertelen vagy megalázó bánásmódot, köteles megtagadni az erre vonatkozó utasítást.

A kényszervallatás elkövetési magatartása általában erőszak, fenyegetés vagy más hasonló módszerek alkalmazása. Az erőszakos személy ellen irányuló fizikai kényszer, ami rendszerint fizikai bántalmazásban nyilvánul meg.

A fenyegetés olyan súlyos hátrány kilátásba helyezése, amely alkalmas arra, hogy a megfenyegetettben komoly félelmet keltsen. Az erőszakon és a fenyegetésen kívül minden más jogellenes pszichikai vagy fizikai ráhatás a sértettre – éheztetés, szomjazztatás, állandó sötétségben tartás – ebbe a fogalmi körbe tartozik.

Az embertelen vagy megalázó bánásmód

A fogvatartottakkal való bánásmód akkor tekinthető törvényesnek, amennyiben megfelel mind a hatályos jogszabályoknak, mind a nemzetközi egyezményekben megfogalmazott elvárásoknak. A személyi szabadságában korlátozott fogvatartott számára biztosítani kell az állami védelmet az esetleges hatalommal való visszaéléssel, az emberi jogok súlyos megsértésével szemben. A büntetés-végrehajtásban megnyilvánuló állami büntetőhatalom nem korlátlan, a bűnösnek talált és büntetésre ítélt nem teljesen kiszolgáltatott. Az elítélt nem tárgya a büntetés-végrehajtásnak, hanem alanya. A büntetés-végrehajtás alkotmányos kereteit a kínzás, a kegyetlen, embertelen, megalázó bánásmód és büntetések tilalma, valamint az emberi méltósághoz, személyi biztonsághoz való jog adja.

Mindezekből pedig okszerűen következik, hogy az emberi jogok megnövekedett jelentőségére figyelemmel fokozott hangsúlyt kell fektetni a fogvatartottakkal való bánásmód törvényességének biztosítására, különös tekintettel az emberi jogok érvényesülésével kapcsolatos, nemzetközi dokumentumokban is tükröződő elvárásokra.

A bánásmód törvényessége összetett módon jelentkezik a fogvatartás során. A szoros értelemben vett törvényes bánásmód részét képezi a fogvatartottakkal szembeni mindennemű hátrányos megkülönböztetés tilalma, a megfelelő hangnem használata, a fogvatartottak emberi méltóságának, önérzetének tiszteletben tartása. Ide sorolható a fogvatartó szervek vezetőinek következetes és határozott fellépése a bántalmazással, valamint a törvénytörő bánásmód minden más formájával szemben. Biztosítani kell a fogvatartottak számára a kínzás és más

kegyetlen, embertelen bánásmód elleni panasz, feljelentés megtételének, azzal kapcsolatos jogorvoslat gyakorlásának lehetőségét. A fogvatartó szerv jogsértést megvalósító tagjaival szemben a büntető- és a fegyelmi felelősségre vonást következetesen érvényesíteni kell.

A bánásmód törvényességéhez tartozik az is, hogy a fogvatartottól meg kell követelni a végrehajtás rendjének betartását. Nem lehet jogszabályellenes kedvezményben részesíteni a fogvatartottat. A személyi állomány és a fogvatartottak között nem lehet tiltott kapcsolat vagy összefonódás.

A személyi állománytagja a fent említett magatartási formák közül bármelyiket észleli, köteles a magatartás tanúsítóját a cselekmény abbahagyására felszólítani, vele szemben intézkedni, vagy az intézkedésre jogosult személynek jelentést tenni.

A személyi állomány tagja köteles megakadályozni, hogy a fogvatartottak egymást bántalmazzák, sanyargassák, vagy egyéb, az emberi méltóságot sértő magtartást tanúsítsanak.

Az intézkedés módja

Mindent meg kell tenni annak érdekében (arányosság elve), hogy ne, vagy a lehető legkisebb sérülést okozzuk.

Az intézkedés során megsérült személy részére – amint az lehetséges – segítséget kell nyújtani, gondosodni kell az orvosi ellátásáról.

Az intézkedésre jogosultság igazolása

A személyi állomány egyenruhája viselésére kötelezett tagját az intézkedése során az egyenruhája és az azon elhelyezett azonosító száma, a nem egyenruhában szolgálatot teljesítő tagját a szolgálati igazolványa igazolja. Ebből az alapelvből következik, hogy a szolgálatban lévő személyi állomány köteles magánál tartani a szolgálati igazolványát, és azt felmutatni az intézkedés megkezdése előtt, vagy ha arra nincs idő, az intézkedés befejezését követően.

A tájékoztatási kötelezettség

A fogvatartottakat tájékoztatni kell a törvényben meghatározott kényszerítő eszközök használatának jogáról és kötelezettségéről. Ennek érdekében a fogvatartottat közvetlenül az intézetbe való befogadása után tájékoztatni kell a kényszerítő eszközök alkalmazásának lehetőségéről, és az erről szóló formanyomtatványon a tudomásulvételt aláírásával igazolja. A

tájékoztatót biztonsági nyomtatványként kell rendszeresíteni. Az elismervényt a fogvatartott bv. irataival együtt kell tárolni.

Biztonsági intézkedések

A fogvatartás rendjét és biztonságát sértő vagy veszélyeztető cselekmények megelőzésére, illetve megszüntetésére, továbbá a rendkívüli események megelőzésére a differenciáltan kiválasztott biztonsági intézkedés szakértő kezekben hatékony eszköz lehet. Kiemelkedő jelentőséggel bír a rendelkezésre álló információkat hatékonyan elemző, szakmailag magasan kvalifikált biztonsági szakember. A bv. szervezet tagjai a bv. intézet biztonságát sértő vagy veszélyeztető cselekmények felszámolása érdekében jogosultak és kötelesek a rend fenntartásához, illetve helyreállításához szükséges intézkedéseket megtenni.

Az előzőek figyelembevételével, a fogvatartottakkal szemben a következő biztonsági intézkedések alkalmazhatók:

- 1) biztonsági elkülönítés,
- 2) mozgáskorlátozó eszközök alkalmazása,
- 3) elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazása,
- 4) elektronikus megfigyelési eszköz vagy az ellenőrzést biztosító megfigyelési eszköz alkalmazása,
- 5) motozás,
- 6) biztonsági ellenőrzés, biztonsági vizsgálat, biztonsági szemle,
- 7) az ajtók zárva tartásának elrendelése,
- 8) az egyes jogok gyakorlásának a felfüggesztése.
- 9) az engedély nélkül tartott elektronikus hírközlő eszköz vagy információs rendszer felkutatása és használatának korlátozása érdekében alkalmazott eszköz.

Az első három biztonsági intézkedés egyéni kockázatelemzés alapján alkalmazható. Indokolt esetben több biztonsági intézkedés együtt is alkalmazható. Fontos, hogy az adott helyzetet mérlegelve a legmegfelelőbb biztonsági intézkedés kerüljön alkalmazásra, és csak a szükséges időtartamig tartson.

FEGYVERES BIZTONSÁGI ŐRSÉG

A fegyveres biztonsági őr

A bv. szervezetnél működtetett fegyveres biztonsági őrség tagja a következő biztonsági tevékenységek ellátásában működhet közre:

- a) a bv. szervek területére történő be- és kiléptetés végrehajtása
- b) objektumvédelmi tevékenység
- c) járőrözési tevékenység
- d) területőrzés a bv. szervek határán kívül elhelyezkedő területen a bv. szervek anyagi javainak vagy az ott tartózkodó fogvatartottak őrzése érdekében,
- e) fogvatartotti foglalkoztatás biztosítása a bv. szervek területén belül és kívül.

A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 1/2020.(II.21.) utasítása a büntetés-végrehajtási szervezetben működtetett fegyveres biztonsági őrsegről (a továbbiakban: FBŐ) kivonatos rész az alábbiakat határozza meg:

Az FBŐ létrehozását a Bv. szerv vezetője, a BVOP estében a Biztonsági Szolgálat vezetője az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettese részére felterjesztett, indoklással ellátott előterjesztésben kezdeményezi, mely tartalmazza az FBŐ tervezett létszámát, a felállítási helyek számát, valamint az őrsegutastítás és őrutasítások tervezetét.

Az FBŐ létesítését az Országos Rendőr-főkapitányság határozattal engedélyezi.

Az FBŐ működése felett a rendészeti felügyeletet az Országos Rendőr-főkapitányság irányítása mellett az illetékes megyei rendőr-főkapitányságok, a szakmai felügyeletet az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettese, a működés szakmai irányítását a BVOP Biztonsági Szolgálata végzi.

Az FBŐ tevékenységének irányítását a fegyveres biztonsági őrség Működési és Szolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) BM rendelet bizonyos részfeladatainak ellátása tekintetében az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettese, a BVOP Biztonsági Főosztály vezetője, a BVOP vonatkozásában az őrsegparancsok és a bv. szerv vonatkozásában az őrsegparancsnok-helyettes végzi.

Az őrségparancsnok:

Az őrségparancsnok a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) hatálya alá tartozó munkavállaló, aki felett a munkáltatói jogokat az országos parancsnok gyakorolja, szolgálatát a BVOP Biztonsági Szolgálatán teljesíti.

Az őrségparancsnok előjárója az FBŐ teljes személyi állományának, továbbá kizárólag az FBŐ-vel kapcsolatos feladatok vonatkozásában az őrségparancsnok-helyetteseknek. Az őrségparancsnok látja el a BVOP-n szolgálatot teljesítő fegyveres biztonsági őrök irányítását. Az őrségparancsnok helyettesítését akadályoztatása esetén a Biztonsági Szolgálat vezetője által kijelölt személy látja el.

Az őrségparancsnok-helyettes:

A Bv. szerv személyi állományába tartozó őrségparancsnok-helyettes látja el az FBŐ tevékenységének koordinálásával, szakmai irányításával és ellenőrzésével kapcsolatos őrségparancsnoki feladatokat. Az őrségparancsnok-helyettes a bv. szerv Biztonsági Osztálya vezetője.

A fegyveres biztonsági őrök szolgálatának tervezéséért és szervezéséért a BVOP-n az őrségparancsnok, a Bv. szervnél az őrségparancsnok-helyettes a felelős.

Az őrparancsnok:

Az őrparancsnok látja el az FBŐ tevékenységének napi szintű feladatait, eligazítja, ellenőrzi, beszámoltatja a szolgálatban lévő fegyveres biztonsági őröket. Az őrparancsnok a BVOP-n a főügyeletes, a bv. szervnél a biztonsági tiszt.

A fegyveres biztonsági őr előjárója:

- a) a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka;
- b) a büntetés-végrehajtás országos parancsnokának biztonsági és fogvatartási helyettese;
- c) a BVOP Biztonsági Szolgálat vezetője;
- d) a BVOP Biztonsági Főosztály vezetője;
- e) az őrségparancsnok;
- f) az adott bv. szerv vezetője;
- g) az adott bv. szerv őrségparancsnok-helyettese;
- h) az adott bv. szerv őrparancsnoka.

Eligazítás

A fegyveres biztonsági őr részére az őrparancsnok minden szolgálatba lépés előtt eligazítást tart, amelynek során a biztonságos szolgálatellátáshoz szükséges minden információt, adatot tudomására hoz.

Az őrparancsnok az eligazítás kezdetén ellenőrzi, hogy valamennyi eligazításra kötelezett fegyveres biztonsági őr megjelent, ellenőrzi továbbá ruházatukat és szolgálatra való alkalmasságukat.

Hiányos felszereléssel, ápolatlan, nem megfelelő vagy a biztonságos szolgálatellátást veszélyeztető állapotban és ruházatban megjelenő fegyveres biztonsági őr szolgálatot nem láthat el.

Az őrparancsnok a fegyveres biztonsági őrök felkészültségét az eligazítás alkalmával szűrőpróbaszerűen köteles ellenőrizni.

Az őrparancsnok gondoskodik a fegyveres biztonsági őr szolgálati jelvénye, fegyvere, löszere és felszerelése szolgálatba lépéskor történő kiadásáról és a szolgálat befejeztével történő bevonásáról.

Az FBŐ ruházata, felszerelése és fegyverzete:

Az FBŐ részére a 10M e. r. gyakorló ruházat mintájára rendszeresített formaruházaton állományjelzésként a „Büntetés-végrehajtás Fegyveres Biztonsági Őrség” felirat szerepel. Rendfokozati jelzés viselése nem megengedett. A fegyveres biztonsági őr a formaruhát a szolgálatellátás, illetve a képzések során köteles viselni. A fegyveres biztonsági őr karjelvénye formaruházatának részét képezi, melyet a bal felkaron, a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos személyi állománya részére rendszeresített karjelvénnyel megegyező helyen kell a felsőruházaton elhelyezni. Amennyiben a fegyveres biztonsági őr formaruházata önhibáján kívül vált használhatatlanná, a bv. szerv haladéktalanul gondoskodik a pótlásáról. A fegyveres biztonsági őr fegyverzeti szakanyaggal és EDR készülékkel történő ellátása a bv. szerv feladata. A fegyveres biztonsági őr részére egyéni felszerelésként bilincs, könnygáz, gumibot és lőfegyver kényszerítő eszköz biztosítható. A fegyveres biztonsági őr részére a bv. szervezetnél rendszeresített lőfegyverek közül kizárólag maroklőfegyver biztosítható.

A Védelmi Program és a személyi védelem

Védelmi Program

A büntetőeljárásban és az igazságszolgáltatásban a „Védelmi Program” a tanúk, a sértettek, valamint más érintettek állami védelmét szolgálja, amennyiben a személyes biztonságuk veszélybe kerülne a bűnüldözésben való közreműködésük miatt. E program különösen a súlyos, szervezett bűncselekmények elleni ügyekben kerül előtérbe, hiszen ezeknél leggyakoribb a tanúk megfélemlítése.

A Tanúvédelmi Program résztvevői

A Tanúvédelmi Szolgálat (a továbbiakban: Szolgálat) a büntetőeljárásban résztvevők, az igazságszolgáltatást segítők Védelmi Programjáról szóló törvényben megjelölt szervezeti egység

A tanúvédelmi összekötő a tanúvédelmi tevékenységet ellátó bv. intézet vezetője által – a tanúvédelmi vezető jóváhagyásával – kijelölt személy, aki koordinálja a helyi tanúvédelmi feladatokat, illetve együttműködik a Szolgálattal és a tanúvédelmi vezetővel.

A tanúvédelmi vezető a BVOP Védelmi Programmal kapcsolatos ügyek intézésére kijelölt szervezeti egységének vezetője.

A tanúvédelmi összekötő a tanúvédelmi tevékenységet ellátó bv. intézet vezetője által – a tanúvédelmi vezető jóváhagyásával – kijelölt személy, aki koordinálja a helyi tanúvédelmi feladatokat, illetve együttműködik a Szolgálattal és a tanúvédelmi vezetővel.

A tanúvédelmi munkacsoport a tanúvédelmi tevékenységet ellátó bv. intézet vezetője által kijelölt munkacsoport, amelynek tagjai kizárólagosan jogosultak az érintett fogvatartottak zártan kezelt adatainak megismerésére és kezelésére és a tanúvédelemmel kapcsolatos bv. intézeti feladatok végrehajtására. Az érintett fogvatartott befogadásával, nyilvántartásával, fogvatartásával, szabadításával összefüggő feladatokat a tanúvédelmi munkacsoport tagjai látják el, ezért ülönös figyelmet kell fordítani a tanúvédelmi munkacsoport összeállítására. A büntetés-végrehajtási, biztonsági, egészségügyi, nyilvántartási szakterületek mellett a szükséges támogató (pl. gazdasági, informatikai, pszichológusi, bv. pártfogó felügyelői) feladatok végrehajtására lehetőség szerint minél kevesebb számú személyt kell kijelölni.

Az országos parancsnok engedélye alapján e célra ki kell alakítani tanúvédelmi zárkát, ahol a Védelmi Program hatálya alatt álló fogvatartottak kerülnek elhelyezésre és amely szükség szerint technikai eszközzel kell felszerelni.

A Védelmi Program végrehajtása

A bv. intézet a befogadással, a fogvatartással és a szabadítással kapcsolatos iratot a Szolgálat megkeresése alapján a tanúvédelmi vezetőtől kapja, a jogszabályban meghatározott értesítési kötelezettségeit a Szolgálat útján teljesíti és ebben az esetben rendelkezési jogkör gyakorlója a Szolgálat.

Az érintett fogvatartott személyi adatait, a védelem végrehajtása során keletkezett és nyilvántartott elektronikus adatokat és iratokat zártan kell kezelni. Az érintett fogvatartottat kizárólag nyilvántartási szám szerint lehet nyilvántartani, személyi adatait és a védelem végrehajtásával kapcsolatos iratokat kizárólag a tanúvédelmi munkacsoport tagjai kezelhetik.

Az érintett fogvatartottat a tanúvédelmi részlegről történő kiadását és visszavételét megelőzően teljes ruházat- és csomagátvizsgálás alá kell vetni.

Az érintett fogvatartott bv. intézeten kívülre történő szállítását elsődlegesen a BVOP Biztonsági Szolgálat Központi Támogató Főosztály Műveleti Osztályának kijelölt tagjai végzik.

Az érintett fogvatartottakra a tanúvédelmi részleget működtető bv. intézet egységes házirendje vonatkozik, azonban a bv. intézet vezetője a Szolgálattal és a tanúvédelmi vezetővel együttműködve speciális szabályokat is megállapíthat vagy azokat visszavonhatja.

Személyi védelem

A bv. intézetben végrehajtott személyi védelem a büntetés-végrehajtási szervezet által határozattal elrendelt védelmi intézkedés. Az intézkedés a fogvatartottak biztonságát garantálja, és megakadályozza a bv. intézeten belüli erőszakot vagy az esetleges megtorlást.

A személyi védelem alatt álló fogvatartottat írásban tájékoztatni kell a tervezett intézkedésekről. A tervezett intézkedések elleni tiltakozása esetén a fogvatartottat annak következményeire írásban figyelmeztetni, és erről a személyi védelmet elrendelő hatóságot tájékoztatni kell.

Az ügyeleti tevékenység

A szolgálati feladatok maradéktalan végrehajtása érdekében állandó ügyeleti szolgálatot kell működtetni a BVOP-n, az agglomerációs központokban és valamennyi bv. intézetnél.

Készenlétbe helyezés és különleges jogrend kihirdetése esetén a BVOP főügyeletét, az agglomerációs ügyeket és a bv. intézet állandó ügyeleti szolgálatát a büntetés-végrehajtás országos parancsnokának biztonsági és fogvatartási helyettese (továbbiakban: OPBFH) utasításának megfelelően meg kell erősíteni, indokolt esetben az OPBFH vagy az igazgató rendelkezésére a Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási, Továbbképzési és Rehabilitációs Központjában ideiglenes ügyeleti szolgálatot kell létrehozni.

A büntetés-végrehajtási szervezet ügyeleti tevékenységi rendszeréhez kötődő feladatokat a vezető ügyeleti szolgálat, a BVOP főügyelete, az agglomerációs ügyek, továbbá a bv. intézet állandó ügyeleti szolgálatai látják el.

A BVOP főügyelete, az agglomerációs ügyek, valamint a bv. intézet állandó ügyeleti szolgálata váltásos időrendszerben szerint látják el feladataikat. Az állandó ügyeleti szolgálat személyi állománya részére a szolgálatellátás során az egyenruha viselése kötelező, valamint a szolgálat ellátása során a rendszeresített kényszerítő eszközöket és lőfegyvert az arra kijelölt helyen köteles tárolni. Az agglomerációs ügyelet személyi állománya szolgálati feladatait lőfegyver és kényszerítő eszköz nélkül látja el.

Az ügyeleti tevékenység szakmai irányítása

Az ügyeleti tevékenység szakmai irányítását hivatali időben a BVOP Biztonsági Szolgálat vezetője, hivatali időn kívül pedig a BVOP-n szolgálatot teljesítő főügyeletes (a továbbiakban: főügyeletes) látja el.

Az agglomerációs központok ügyeleti tevékenységének szakmai irányítását az agglomerációs ügyelet tekintetében hivatali időben az Agglomerációs Osztály vezetője, hivatali időn kívül az agglomerációs ügyelet útján látja el.

A bv. intézetek ügyeleti tevékenységének szakmai irányítását hivatali időben a biztonsági szakterület vezetője, hivatali időn kívül a szolgálatban lévő biztonsági tiszt, az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézetben a körlet-főfelügyelő látja el.

Az agglomerációs készenléti szolgálat hajtja végre az agglomeráción belül bekövetkezett események kivizsgálását.

A jelentés rendje

A jelentési kötelezettség körébe tartozó eseményeket, valamint a jelentés megtételének határidejével és illetékességével szemben támasztott követelményeket az 18/2022. (VII. 13.) BVOP utasítás 1. melléklet (továbbiakban: 1. melléklet) tartalmazza.

A bv. szerv vezetőjének az eseményekről, a fogvatartás rendjét, a bv. szerv biztonságát veszélyeztető, megzavaró események megelőzése, megszakítása, felszámolása érdekében tett, halaszthatatlan intézkedések megtételét követően az 1. mellékletben jelentési határidőként megjelölt időtartamon belül kell szóban, valamint írásban jelentést tenni. Az 1. melléklet tartalmazza a fogvatartottakra valamint a személyi állományra vonatkozó kiemelt és jelentésköteles események, valamint az egyéb jelentésköteles események jelentési rendjét.

A kiemelt eseményekről a bv. szerv vezetője a halaszthatatlanul sürgős intézkedések megtételét követően azonnal az országos parancsnoknak és illetékes helyettesének köteles előzetes, tényszerű szóbeli jelentést tenni.

A jelentésre kötelezett személy a főügyeletes vagy az agglomerációs ügyeletes felé a tett jelentésével egyidejűleg, egyéb esemény esetén anélkül köteles jelentést tenni. A jelentésre kötelezett személy az esemény felszámolását követően, a főügyeletes vagy az agglomerációs ügyeletes külön utasítására, az általa meghatározott tartalommal a legrövidebb időn belül köteles tényszerű, írásbeli tájékoztató jelentést tenni.

bv. szerv biztonsági tisztje vagy a helyettesítését ellátó személy köteles minden nap 24 óráig elektronikus formában a bv. szervet érintő napi adattáblát feltölteni a Navigátor alkalmazás „éjféli adatszolgáltatás” almoduljába.

II/3. Gazdasági ismeretek

A fogvatartottak ellátása

A Bv. törvény 97. § (1) bekezdése szerint: a „szabadságvesztést a bíróság által meghatározott fokozatban – fegyházban, börtönben vagy fogházban – és a büntetés-végrehajtási szervezet által kijelölt, lehetőleg az elítélt lakóhelyéhez legközelebb eső büntetés-végrehajtási intézetben hajtják végre. A fegyház a börtönnél, a börtön a fogháznál szigorúbb végrehajtási mód.”

Elhelyezés

Az egyes kategóriák közti különbségek (a fogvatartott mozgása, életrendje, a szabadidő eltöltésének, illetőleg munkavégzésének módja) természetesen hatással vannak a fogvatartottak elhelyezésére is.

A bv. intézeteknek az elítélt részére

- egészséges és kulturált elhelyezést,
- megfelelő élelmezést, és
- formaruhát kell biztosítani.

A szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 16/2014. (XII.19) IM rendelet meghatározza, hogy a „nyilvántartásba vett elítéltet az elhelyezési körletre kell kísérni, és részére a megfelelő körletrészt, zárkát vagy lakóhelyiséget, továbbá fekvőhelyet kell kijelölni.”

A bv. intézetekben a fogvatartottak elhelyezésére részleget, körletet, ezeken belül zárkákat és lakóhelyiségeket kell kialakítani.

A zárkában folyó vízzel ellátott mosdót és elkülönített, lehetőség szerint önálló szellőzésű WC-t kell kialakítani. A fegyelmi zárkában folyó vízzel ellátott mosdót és WC-t kell kialakítani. A lakóhelyiségeknél a tisztálkodáshoz szükséges folyóvizet, fürdőt, illetve WC-t körletenként is lehet biztosítani.

A büntetés-végrehajtási szervezet a sajátos kezelési igényű elítéltek részére e törvényben meghatározott speciális részlegeket alakíthat ki, ahol a végrehajtás rendje elsősorban e sajátos igényekhez igazodik és az egyes kategóriáktól eltérhet.

A sajátos kezelési igényű elítéltek részére kialakított speciális részlegen történő elhelyezés ideje alatt az elítélt kreditpontot szerezhethet.

Zárkában kell elhelyezni:

- 1) az V. és IV. kategóriába sorolt elítéltet,
- 2) a biztonsági okból elkülönített elítéltet,
- 3) a fogvatartás biztonságára különös veszélyt jelentő elítéltek részlegére, illetve a hosszúidős speciális részlegre (továbbiakban: HSR) elhelyezett elítéltet.

Zárka az elítélt elhelyezésére szolgáló olyan helyiség, amelynek nyílászárói a külön rendelkezésekben meghatározott biztonsági követelményeknek megfelelnek.

A mozgástér meghatározása szempontjából, a zárka alapterületéből a berendezési és felszerelési tárgyak által elfoglalt területet le kell vonni.

A zárkát meg kell számozni, az ott elhelyezett elítéltek nevét azonban nem szabad az ajtón feltüntetni.

Zárkába vagy lakóhelyiségben lehet elhelyezni:

- 1) a III., II. és I. kategóriába sorolt elítéltet,
- 2) az átmeneti csoportba helyezett elítéltet,
- 3) a szabadságát töltő elítéltet.

A lakóhelyiség az elítélt elhelyezésére szolgáló olyan lakhatásra alkalmas helyiség, amelynek nyílászáróinál a zárkára meghatározott biztonsági berendezés és felszerelés mellőzhető.

A fogvatartottak elkülönítése

Az elhelyezés során el kell különíteni:

- a különböző kategóriába tartozókat egymástól,
- a férfiakat a nőktől,
- a fiatalkorúakat a felnőtt korúaktól,
- a katonákat a katonának nem minősülő elítéltektől,
- a dohányzókat a nem dohányzóktól,
- a fekvőbetegeket az egészségesektől,
- a fertőző betegeket a nem fertőző betegektől.

Jogsabály az elkülönítés egyéb szempontjait is meghatározhatja.

Az elkülönítést külön körleten, ennek elkülönített részén, illetve külön zárkában vagy lakóhelyiségben kell végrehajtani.

A gyógykezelés érdekében a különböző kategória-besorolású elítéltek a kórteremben, a betegszobában, a fertőző elkülönítőben, illetőleg az e célra kijelölt zárkában közösen helyezhetők el.

Az elítéltek az orvosi vizsgálatra vagy az egészségügyi rendelésre közösen várakozhatnak.

A különböző kategória-besorolású elítéltek a munkahelyen együtt dolgozhatnak, valamint:

- az általános iskolai, illetve középfokú iskolai oktatásban,
- a felsőoktatásban,
- a szakmai képzésben,
- a reintegrációs programon,
- a sport és a kulturális programon,
- a szállítás és az előállítás során,
- a vallásos szertartásokon és más rendezvényeken közösen vehetnek részt.

Az különböző kategória-besorolású elítéltek együtt tartózkodhatnak:

- a szabad levegőn és
- a közös étteremben.

A kategória-besorolásuktól eltérően együtt helyezhetők el:

- a) az I. és a II. kategóriába sorolt elítéltek,
- b) a III. és a IV. kategóriába sorolt elítéltek,
- c) a IV. és az V. kategóriába sorolt elítéltek.

Kategória-besorolástól függetlenül az elítéltek – az adott részlegen belül a zárkában és lakóhelyiségben is – együtt helyezhetők el:

- a gyógyító-terápiás részlegen,
- az átmeneti részlegen,
- a drogprevenciós részlegen,
- a pszichoszociális részlegen,
- a vallási részlegen,
- az első alkalommal végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték részlegén,
- az időskorúak részlegén.

A kategória-besorolástól függetlenül – az adott részlegen belül – az elítéltek együtt helyezhetők el:

- a hosszú időre ítélték részlegén,
- a fiatalok elítéltek részlegén,
- az anya-gyermek részlegen.

A munkáltatás általános szabályai

Az elítéltek munkáltatása, az általuk végzett tevékenységek kiválasztása és támogatása során úgy kell eljárni, hogy az elítéltek lehető legszélesebb köre vegyen részt a munkáltatásban és az ellátásukhoz szükséges lehető legtöbb terméket és szolgáltatást saját maguk állítsák elő. Az elítélt intézetben történő munkáltatásának legfontosabb célja, hogy szabadulás után a civil életben, a munka világában helyt álljanak a bent megszerzett szakképesítéssel, szakmai tapasztalattal.

Az elítéltet munkavégzési kötelezettség terheli, a kijelölt munkát köteles elvégezni, és ez alól csak jogszabályban meghatározott esetben mentesülhet.

Az elítélt nem végezhet munkát olyan munkakörben, amely kapcsán jogerősen foglalkoztatástól eltiltásra ítélték. Egyértelműen, külön rögzítették a munkáltatás során a fogvatartottak közötti alá-fölérendeltség tilalmát. A 16 éven aluli elítélt – tankötelezettségére tekintettel – a munkáltatásban nem vehet részt. Bevezetésre került a külső munkáltatás során az elektronikus távfelügyeleti eszközök alkalmazhatóságának lehetősége.

A munkáltató kötelességei:

- 1) az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeit a jogszabályokban előírtak szerint biztosítani,
- 2) a munkavégzéshez szükséges tájékoztatást és irányítást megadni, az előírt oktatásokat megtartani,
- 3) a munka jellegének és a munkában részt vevő elítéltek és egyéb jogcímen fogvatartottak összetételének megfelelő munkarendet kialakítani,
- 4) a munkát folyamatosan szervezni,
- 5) a végzett munkáért díjazást fizetni,
- 6) a munkafolyamatokat, illetve a munkaköröket munkavédelmi szempontból veszélyességi fokozatokba sorolni,
- 7) a munkáltatásra vonatkozó jogszabályi előírásokat betartani,
- 8) a munkába állítás előtt vagy azt követően a jogszabály előírása szerint az elítéltet munkaköri alkalmassági orvosi vizsgálatra küldeni, valamint
- 9) az elítéltek számára a végzett feladatokra vonatkozó egyedi vagy csoportos munkaköri leírást és munkáltatási szabályzatot készíteni,
- 10) munkáltatási szabályzatot készíteni.

Az elítélt kötelezettségei:

- 1) a törvényben meghatározott kivételtől eltekintve munkát végezni,
- 2) a kijelölt munkát szakismereteinek és képességeinek megfelelően, fegyelmezetten ellátni,
- 3) a munkabiztonsággal és a környezetvédelemmel kapcsolatos előírásokat megtartani,
- 4) a munkát a kijelölt időben és helyen, a munkáltató utasítása szerint, az elvárható szakértelemmel és gondossággal, a munkájára vonatkozó szabályok, előírások és technológiai utasítások szerint elvégezni,
- 5) megtéríteni a munka-alkalmassági vizsgálatok költségét, ha neki felróható okból vált az szükségessé.

Az elítéltet megilleti:

- a Bv. tv. alapján megállapított díjazás,
- munkahelyi vagy üzemi baleset esetén a baleseti ellátás és baleseti egészségügyi szolgáltatás,
- a rendszeresen végzett munka után fizetett szabadság.

A törvény rögzíti, hogy melyek a legalapvetőbb jogok, amelyek megilletik az elítélteket.

Mentesül az elítélt munkavégzési kötelezettség alól:

- 1) tankötelezettsége áll fenn,
- 2) a várandósság a hatodik hónapot elérte, a szülést, illetve a várandósság egyéb okból bekövetkezett megszűnését követő ötvenedik napig,
- 3) gyermekével együttesen kerül elhelyezésre,
- 4) munkaképtelen,
- 5) a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte, vagy a szükséges szolgálati időt megszerezte,
- 6) amíg állampolgári kötelezettségét teljesíti,
- 7) közeli hozzátartozója súlyos betegsége vagy halála esetén legfeljebb két munkanapon át, ha a rendelkezési jogkör gyakorlója a látogatást, illetve a temetésen való részvételt engedélyezte,
- 8) keresőképtelen betegség esetén,
- 9) a kötelező orvosi vizsgálat teljes időtartamára, valamint a véradás miatt távol töltött időre, de legfeljebb egy munkanapra,

- 10) ha elháríthatatlan ok miatt nem tud a munkahelyén megjelenni, vagy
- 11) a munkáltató engedélye alapján.

A munka díjazása

Az elítéltek díjazásánál alkalmazott alapmunkadíj mértéke a korábbi szabályozáshoz képest nem változott, azt továbbra is az előző évi minimálbér egyharmadában határozták meg. Az elítéltek díjazásánál mind időbér, mind teljesítménybér, mind a kettő kombinációja alkalmazható a megfogalmazott garanciális szabályok betartása mellett. A teljes munkaidő ledolgozása, illetve teljesítménybérezés alkalmazásakor a követelmény 100%-os teljesítése esetén az elítéltnak legalább az alapmunkadíjat meg kell keresnie.

II/4. Személyügyi ismeretek

A HSZT szervi hatálya kiterjed:

- rendvédelmi szervekre (2010. évi XLIII. tv.),
- rendvédelmi feladatokat ellátó egyéb szervekre.

A 2010. évi XLIII. tv. szerinti rendvédelmi szervek:

- 1) az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv,
- 2) a belső bűnmegelőzési és büntetőrendészeti feladatokat ellátó szerv,
- 3) a terrorizmust elhárító szerv,
- 4) a hivatásos katasztrófavédelmi szerv,
- 5) a büntetés-végrehajtási szervezet,
- 6) a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok,
- 7) az idegenrendészeti szerv.

Rendvédelmi feladatokat ellátó egyéb szervek:

- Nemzeti Adó- és Vámhivatal,
- Országgyűlési Őrség.

A HSZT személyi hatálya kiterjed:

- 1) a hivatásos állomány tagjaira,
- 2) a hivatásos szolgálatra jelentkezőkre,
- 3) a rendvédelmi oktatási intézménybe, hivatásos szolgálat ellátására jogosító képzésre jelentkezőkre,
- 4) a rendvédelmi oktatási intézmény nem hivatásos állományának ösztöndíjas hallgatóira, tanulóira,
- 5) a rendvédelmi oktatási intézmény tisztjelöltjeire,
- 6) a szolgálati nyugdíjasokra,
- 7) a hivatásos állomány tagja és a szolgálati nyugdíjas közeli hozzátartozóira,
- 8) tartalékállományba helyezetttekre,
- 9) rendvédelmi igazgatási jogviszonyban állókra,
- 10) a munkavállalókra.

Szolgálati viszony jellege

A hivatásos állomány tagja önkéntes vállalás alapján, élethivatásként, szigorú függelmi rendben, életének és testi épségének kockáztatásával, egyes alapjogai korlátozásának elfogadásával teljesíti kötelemait.

A rendvédelmi szerv a kötelezettségek teljesítéséhez szükséges feltételeket, a törvényben megállapított díjazást, juttatásokat és kedvezményeket biztosítja.

Amikor a szolgálati beosztás a szolgálati jellegének megszűnése miatt nem hivatásos munkakörre kerül átminősítésre, az érintett a szolgálati viszonyban legfeljebb öt évig foglalkoztatható tovább.

Alapvető jogok korlátozása

A HSZT szerint korlátozható alapvető jogok:

- 1) a szabad mozgás és a tartózkodási hely szabad megválasztása,
- 2) a véleménynyilvánítás szabadsága,
- 3) gyülekezési jog,
- 4) egyesülési jog,
- 5) az anyanyelv használata,
- 6) választójog,
- 7) a munka és foglalkozás szabad megválasztása,
- 8) a tulajdonjog.

A szolgálati viszony alanyai

A szolgálati viszony alanya az állam képviseletében a rendvédelmi szerv, valamint a szolgálatában álló hivatásos állomány tagja.

A szolgálati viszonnal kapcsolatos munkáltatói jogokat – ha a HSZT vagy a 154/2015. (VI.19.) Kormányrendelet (a továbbiakban: kormányrendelet) másként nem rendelkezik – az állományilletékes parancsnok gyakorolja. A kormányrendelet meghatározza azokat a munkáltatói jogokat, amelyeket a miniszter, az országos parancsnok, az országos főigazgató vagy az állományilletékes parancsnok alárendeltségébe tartozó vezető gyakorol.

Költségtérítések

A hivatásos állomány részére meg kell téríteni:

- 1) egyik szolgálati helyről a másikra, szolgálati érdekből történt áthelyezéssel vagy átrendeléssel kapcsolatos,
- 2) a szolgálati feladat ellátásával kapcsolatban indokoltan felmerült,
- 3) a szabadságról, a munkaszüneti és pihenőnapról történő visszarendeléssel összefüggő,
- 4) a munkába járás helyközi utazási költségeit.

Kedvezmények és támogatások:

- 1) üdülési támogatás,
- 2) családalapítási támogatás,
- 3) szociális támogatás,
- 4) illetményelőleg,
- 5) tanulmányi ösztöndíj, képzési, továbbképzési támogatás.

Érdemek elismerése

Szolgálati feladat kiemelkedő teljesítéséért vagy szolgálati feladatok hosszabb időn át történő eredményes végzéséért:

- 1) írásbeli dicséret,
- 2) miniszteri elismerő oklevél,
- 3) pénz- vagy tárgyjutalom,
- 4) a miniszter által adományozott névre szóló szál- vagy lőfegyver, emléktárgy,
- 5) hazai vagy külföldi jutalomüdülés,
- 6) egy fizetési fokozattal történő előresorolás,
- 7) eggyel magasabb rendfokozatba történő soron kívüli előléptetés,
- 8) tanácsosi vagy főtanácsosi kitüntető cím,
- 9) a miniszter által alapított díj, plakett, emléklap,
- 10) szolgálati jel adományozható.

Képesítési követelmények

vezető és tiszti besorolási osztály:	főiskolai, egyetemi végzettség v. mesterfokozatú felsőfokú végzettség,
tiszthelyettesi beosztásba tartozó:	középfokú végzettség,
alaptevékenységet végzőknek:	szerv alaptevékenységének megfelelő szakképzettség, szakmai alapképzettség,
nem alaptevékenységet végzőknek:	szakképzettség vagy szakmai alapképzettség hiányában a kinevezéskor határidő tűzésével elő kell írni.
rendvédelmi alkalmazott:	rendészeti alapvizsga
rendvédelmi alkalmazott (vezető):	rendészeti szakvizsga

Nyugdíj előtti rendelkezési állomány

A hivatásos állomány tagját a hivatásos szolgálat felső korhatárának elérése előtt öt évvel kérelmére, vagy beleegyezésével nyugdíj előtti rendelkezési állományba kell helyezni, ha legalább harminc év tényleges szolgálati idővel rendelkezik.

A hivatásos állomány nyugdíj előtti rendelkezési állományba helyezett tagja szolgálatot nem lát el, munkavégzésre nem kötelezhető, kivéve veszélyhelyzet, megelőző védelmi helyzet, rendkívüli állapot, váratlan támadás vagy szükségállapot idején.

Arra az időtartamra, amíg nem hívják szolgálatba, olyan mértékű illetményre jogosult, amelynek összege a személyi jövedelemadó és a járulékok levonása után megegyezik azzal az összeggel, amely a nyugdíj előtti rendelkezési állományba helyezéskor öregségi nyugdíjként megilletné, ha az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte volna, vagy választása szerint a Knytv.-ben foglaltak szerint rögzített szolgálati nyugdíjnak megfelelő összeggel. Utóbbi összegről a munkáltatói jogkört gyakorló eljárót annak kérelmére a nyugdíj-megállapító szerv tájékoztatja.

Könnyített szolgálat

A hivatásos állomány tagját a hivatásos szolgálat felső korhatárának elérése előtt tíz évvel, ha legalább huszonöt év tényleges szolgálati idővel rendelkezik, kérelmére – valamely, e törvény hatálya alá tartozó rendvédelmi szervnél vagy a miniszter által vezetett minisztériumban könnyített szolgálatban foglalkoztatottak által betölthető szolgálati beosztásban – könnyített szolgálat formájában kell foglalkoztatni. A rendvédelmi szerv az írásbeli kérelmet pusztán a törvényi feltételeknek való megfelelése tekintetében vizsgálhatja, amennyiben megállapítja azok maradéktalan teljesülését, a kérelemnek köteles helyt adni.

Könnyített szolgálat ellátása esetén:

- a szolgálatteljesítési idő heti harmincöt óra,
- túlszolgálat nem rendelhető el.

A könnyített szolgálatban foglalkoztatott beleegyezése nélkül éjszakai szolgálatteljesítés nem rendelhető el.

A hivatásos állomány könnyített szolgálatban foglalkoztatott tagjának beosztási illetménye azon összegnek a 90%-a, amely a hivatásos állomány tagját beosztási illetményként az általa betöltött szolgálati beosztásban akkor illetné meg, ha a szolgálati beosztást nem könnyített szolgálatban tölténé be.

A rendőrség különleges foglalkoztatási állománya

A HSZT tartalmazza rendőrségnél létrehozott különleges foglalkoztatási állományra vonatkozó szabályokat.

Ha az öregségi nyugdíjkorhatár elérése előtt a szolgálati járandóságra jogosult:

- vállalja, hogy szolgálati viszony keretében a különleges foglalkoztatási állományban (a továbbiakban: szenior állomány) teljesít szolgálatot, és
- megfelel a miniszter által meghatározott alkalmassági követelményeknek, kérelmére – függetlenül attól, hogy melyik rendvédelmi szervnél vagy a Magyar Honvédségnél állt fenn korábbi szolgálati viszonya – az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv szenior állományába kell venni.

A szenior állományba tartozó szolgálati beosztást nem lát el.

A szenior állományban történő foglalkoztatásra az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv és a szolgálati járandóságra jogosult határozott idejű szerződést köt, amely alapján az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig foglalkoztatható.

Szenior állományba vételkor a szolgálati időt a szolgálati nyugállományba helyezéskor elismert hivatásos szolgálati idő alapján kell megállapítani.

A szenior állomány tagjának illetményét a központi költségvetés a rendvédelmi szervnek megtéríti.

A szenior állomány tagja – általában – fegyver nélküli szolgálatot lát el.

A szenior állományban foglalkoztatott szolgálatteljesítési ideje heti harmincöt óra, részére túlszolgálat, valamint beleegyezése nélkül éjszakai szolgálatteljesítés nem rendelhető el, kivéve kihirdetett veszélyhelyzet, megelőző védelmi helyzet, rendkívüli állapot vagy szükségállapot idején.

A szenior állomány tagját a szolgálati feladataira figyelemmel megállapított felszereléssel kell ellátni.

A szenior állományban foglalkoztatott a szolgálati viszony létesítését követően, a tényleges szolgálat megkezdése előtt, a szolgálati feladatok jellegének megfelelő képzésben részesül.

A szenior állományban foglalkoztatott szolgálati viszonya az öregségi nyugdíjkorhatár elérése előtt is megszűnik:

- a szenior állomány tagjának kérelmére,
- ha a szenior állomány tagjával szemben a HSZT 80. § (1) bekezdés f) vagy g) pontjában, vagy a 86. § (2) bekezdés b) vagy d) pontjában foglalt ok áll fenn, vagy
- ha a szenior állomány tagja nem felel meg a szenior állomány tagjára vonatkozó egészségi, fizikai és pszichikai követelményeknek.

A szenior állományban foglalkoztatott szolgálati viszonyának megszüntetésére irányuló kérelemben meg kell jelölni a szolgálati viszony megszüntetésének időpontját. A kérelmet a szolgálati viszony megszüntetésének időpontját megelőzően legalább hatvan nappal be kell nyújtani.

Abban az esetben, ha a szenior állomány tagjának szolgálati viszonya kérelemre szűnik meg, az érintett a szenior állományba egy alkalommal visszavehető.

Megüresedett szolgálati beosztás betöltésénél a szenior állomány tagját – ha megfelel a HSZT 36. §-ban vagy a 39. § (2) és (3) bekezdésében meghatározott feltételeknek – előnyben kell részesíteni.

A szenior állomány tagja – beleegyezése nélkül – szolgálatát közfoglalkoztatás szervezésére, irányítására és végrehajtására irányuló feladatok ellátására létrehozott közigazgatási szervnél is teljesítheti.

A rendvédelmi hivatás etikai alapelvei, etikai kódex

A törvény a rendvédelmi hivatás etikai alapelveit – összhangban a kormánytisztviselőkre vonatkozó szabályozással – fogalmi kategóriánként rögzíti, kiegészítve a vezetőkre vonatkozó többletkövetelményekkel:

HIVATÁSOS, RIASZ	VEZETŐ
hűség	példamutatás
nemzeti érdek előnyben részesítése	szakmai szempontok érvényesítése
méltóság és a tisztesség	számonkérési kötelezettség
előítéletektől való mentesség	+ hivatásos követelmények
pártatlanság	
felelősségtudat	
szakszerűség	
együttműködés	
arányosság	

Rendvédelmi Hivatásetikai Kódex

A Magyar Rendvédelmi Kar 2013. május 28-án fogadta el a kar tagjaira vonatkozó etikai szabályzatot, amely 2021. június hónapban módosításra került. A Rendvédelmi Hivatásetikai Kódex (a továbbiakban: Kódex) elsőrendű célja, hogy egyértelműen kifejezze azokat az

értékeket, amelyeket a hivatásrend tagjainak követniük kell, és a nehezen eldönthető részletkérdések tekintetében is egyértelmű útmutatást nyújtson.

A rendvédelmi hivatás etikai alapelvei

A Kódex és Etikai Eljárási Szabályzat rendelkezik egyes alapelvekről, melyeknek „fényében” a kódexet értelmezni kell:

- 1) hűség a hazához és a nemzethez,
- 2) nemzeti érdekek előnyben részesítése,
- 3) méltóság és tisztesség,
- 4) előítéletektől való mentesség,
- 5) pártatlanság,
- 6) felelősségtudat
- 7) szakszerűség
- 8) együttműködés,
- 9) arányosság.

A Kódex hatálya kiterjed a bv. szervezet feladatait végző személyi állomány valamennyi tagjára, függetlenül jogviszonyukra.

A Kódex tartalmát meghatározó értékek, elvárások

Törvényesség, a köz és az állampolgárok szolgálata, a tisztesség követelménye

Alapvető követelmény, hogy a hivatásos állomány tagjai az Alaptörvényben, jogszabályokban foglaltaknak megfelelően teljesítsék szolgálatukat, s ennek megfelelően éljenek a mindennapokban. Munkájukat pedig az érintett szervek feladatrendszeréhez igazodva a köz- és az egyes polgárok jogainak a figyelembevételével teljesítsék.

Professzionizmus, minőségi munkavégzés, felelősségvállalás, konstruktív kritikai attitűd és innováció

Általános elvárás, hogy a hivatásos állomány tagja szakmai és általános ismereteit folyamatosan fejlessze, munkáját szakszerűen és magas színvonalon lássa el. Vállaljon felelősséget tevékenységeiért, döntéseiért. Legyen nyitott az újdonságok befogadására, törekedjen azok hatékony alkalmazására.

Az elkötelezettség, megbízhatóság, a társadalmi elfogadottság erősítése

Munkavégzése során tartsa be az általános erkölcsi szabályokat, magánélete során pedig érvényesítse az általánosan elfogadott etikai normákat, segítse ezzel is az érintett szervezet közbizalmat teremtő és erősítő törekvéseit.

Általános erkölcsi követelmények

Munkavégzésük során a hivatásos állomány tagjai

Törvényesen, pártatlanul, előítéletektől mentesen és részrehajlás nélkül járjanak el. A szervezet által előírt szakmai és morális követelményeket tartsák be, felelősségteljesen, ésszerűen, kezdeményezően járjanak el. Tartsák tiszteletben mindazoknak a jogait, akikkel munkavégzésük során kapcsolatba kerülnek, de követeljük meg tőlük a kötelezettségeik teljesítését.

Munkahelyi kapcsolataikban

Minden esetben törekedjenek az optimális együttműködésre, a problémák közös megoldására, egymás érdekeinek lehetséges figyelembevételére. Ügyeljenek egymás tekintélyének, emberi és szakmai tisztességének megóvására, az alaptalanul rágalmozott munkatársak védelmére lépjenek fel.

Vezetőkkel, elöljárókkal való kapcsolattartásukban

Indokolt szakmai esetekben kérjék ki vezetőik tanácsát, támaszkodjanak azok szakmai és emberi tapasztalataira.

Polgárokkal (ügyfelekkel) való kapcsolattartás során

A törvényesség, szakszerűség és pontosság követelményeit tartsák be. A közigazgatási hatósági tevékenységük során a szolgáltató jelleg érvényesüljön. A feladataik ellátása során a jogszabályban biztosított hatalmukkal, befolyásukkal ne éljenek vissza, eljárásukban törekedjenek a kölcsönös bizalom megteremtésére.

A személyes adat és a minősített adat védelmére vonatkozó szabályokat minden esetben tartsák be.

Magánéletükkel kapcsolatban a hivatásos állomány tagjai

Törekedjenek arra, hogy életvitelük alkalmas legyen a környezetük tiszteletére és megbecsülésére, ne adjanak okot tisztességükben való kételkedésre. Magántermészetű kapcsolataikat aszerint válasszák meg, illetve kapcsolatrendszerüket úgy alakítsák ki, hogy a munkahelyükön vállalt kötelezettségeikkel ne kerülhessenek szembe.

Továbbá ne alakulhasson ki elvtelen, törvénybe ütköző elkötelezettségi-függőségi helyzet.

Internetes kommunikációjuk során a hivatásos állomány tagjai

Tartózkodjanak mások emberi méltóságának, továbbá a magyar nemzet, a nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösségek méltóságának a megsértésértől, valamint lehetőség szerint ne adjanak meg és/vagy ne töltsenek fel és/vagy ne osszanak meg munkahelyükkel, munkatársaikkal, saját magukkal kapcsolatos olyan adatokat, információkat, amelyek alkalmat adhatnak bármilyen visszaélésre.

A korrupcióval összefüggésben a hivatásos állomány tagjai

Vezetőként és beosztottként törekedjenek a korrupció megelőzésére. A korrupciós bűncselekmények feljelentésének elmulasztása nem csak jogi kérdés, az ilyen tartalmú jelenségekkel kapcsolatos a jelzések megtétele – megfelelő és esetenként eltérő mérlegelést követően – általában elvárható a közszolgálat tagjától.

Az összeférhetetlenséggel kapcsolatban a hivatásos állomány tagjai

Munkahelyük lehetőségeit, beosztásukat, hatáskörüket saját maguk és családjuk, valamint más személy anyagi, egzisztenciális, illetve erkölcsi érdekeinek előtérbe állítására, érvényesítésére nem használhatják fel.

Magyar Rendvédelmi Kar

A Magyar Rendvédelmi Kar (a továbbiakban: MRK) a rendvédelmi szervek hivatásos állománya tagjainak, rendvédelmi alkalmazottainak, és a rendvédelmi szerveknél foglalkoztatott munkavállalóinak (a továbbiakban: munkavállaló) önkormányzattal rendelkező rendvédelmi szakmai köztestülete.

Az MRK kötelező tagsági viszony alapján működik. A rendvédelmi szervvel fennálló szolgálati viszony, rendvédelmi igazgatási jogviszony vagy munkavállalói jogviszony alapján a hivatásos állomány tagja, a rendvédelmi alkalmazottak, valamint a munkavállaló az MRK tagjává válik.

Az MRK tagozata

- 1) a rendőrség,
- 2) a büntetés-végrehajtási szervezet,
- 3) a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló törvény hatálya alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek,
- 4) a hivatásos katasztrófavédelmi szerv,
- 5) a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok, valamint
- 6) az Országgyűlési Őrség hivatásos állománya tagjainak, rendvédelmi alkalmazottainak és munkavállalóinak elkülönülő résztestülete.

Az MRK:

- 1) javaslattételi joggal rendelkezik a rendvédelmi szervek tevékenysége minőségének jobbítása érdekében,
- 2) a miniszter útján kezdeményezheti a Kormánytól a tagjai munkakörülményeit, foglalkoztatási feltételeit és a hivatás gyakorlását érintő jogszabályok megalkotását, módosítását,
- 3) konzultációs joggal közreműködik a tagjai foglalkoztatásának és hivatásgyakorlásának feltételeit befolyásoló, az előírt szakmai vizsgákkal kapcsolatos, valamint az MRK-t érintő jogszabályok megalkotásában,
- 4) véleményét ki kell kérni a hivatásos és igazgatási szolgálati viszonyról, valamint a munkaviszonnyal összefüggő kérdésekben,
- 5) kezdeményezheti a miniszternél a hivatásos és igazgatási szolgálati viszonyról vagy munkaviszonnyal kapcsolatos jogszabálysértő gyakorlat megváltoztatását,

- 6) feladat- és hatáskörét érintő bármely kérdésben felterjesztési jogot gyakorol,
- 7) megalkotja működési szabályait, tagjairól és szerveiről nyilvántartást vezet,
- 8) megalkotja éves költségvetését és elfogadja az éves költségvetés végrehajtásáról szóló, a számviteli törvény szerinti beszámolót,
- 9) megalkotja a hivatásetikai részletszabályokat, az e törvényben meghatározott keretek között kialakítja az etikai eljárás rendszerét, valamint lefolytatja az etikai eljárásokat,
- 10) tagjairól és szerveiről nyilvántartást vezet,
- 11) a kiváló munka elismeréseként díjakat alapíthat és adományozhat,
- 12) a Kormánytól – a miniszter útján –, a miniszternél, az országos parancsnoknál és az országos főigazgatónál kezdeményezheti kitüntetés vagy más elismerés adományozását,
- 13) szakmai konferenciákat, tudományos tanácskozásokat, felkészítő továbbképzéseket szervezhet,
- 14) pályázatokat írhat ki és bírálhat el, továbbá kiadványokat jelentethet meg a rendvédelem fejlesztésére, gyakorlatának egységesítésére, a példaadó rendvédelmi munkamódszerek megismertetésére, a rendvédelem hagyományainak ápolására,
- 15) tagjai számára kedvezményes szolgáltatásokat nyújthat,
- 16) megfigyelőként részt vehet tagjai szakmai vizsgáztatásában és továbbképzésében, indokolt esetben törvényességi vagy egyéb intézkedést kezdeményezhet,
- 17) tagot delegál a Rendészeti Alap- és Szakvizsga Bizottság elnökségébe, továbbá
- 18) ellátja mindazokat a feladatokat, amelyeket törvény, kormányrendelet vagy az Alapszabály határoz meg.

A rendvédelmi szerv vezetője köteles kikérni az MRK véleményét a hivatásos, a rendvédelmi alkalmazotti, valamint a munkavállalói állomány szolgálatteljesítésére vagy munkavégzésére, szolgálatteljesítési idejére vagy munkaidejére, pihenőidejére, jutalmazására, valamint juttatásaira vonatkozó, a hatáskörébe utalt szabályozásról.

Az MRK jogosult véleményezni a tagjai csoportját érintő munkáltatói intézkedést, döntést vagy annak tervezetét, továbbá ezzel összefüggésben konzultációt kezdeményezni.

Az MRK legfőbb képviseleti, döntéshozó szerve a Közgyűlés, amely megválasztja saját tagjai közül az elnökét és alelnökeit, a Felügyelőbizottság elnökét és tagjait (6 tag), az Etikai Bizottság elnökét és tagjait (21 tag), megalkotja az Alapszabályt és a Választási Szabályzatot, gyakorolja az MRK-nak az e törvényben, valamint az Alapszabályban meghatározott feladat- és hatáskörét.

Az MRK legfőbb ügyintézői testülete az elnök és a tagozatonként egy-egy alelnök alkotta Elnökség.

Az MRK 53 tagból álló Közgyűlésének tagjait – tagozatonként 10 tag, kivéve Országgyűlési Őrség 3 tag – a rendvédelmi szervek hivatásos állományának tagjai, rendvédelmi alkalmazottai és munkavállalói közül választják meg öt évre, titkos szavazással a Választási Szabályzat szerint.

Az MRK-val munkajogviszonyban álló főtitkár vezeti az MRK Irodáját, valamint ellátja az Alapszabályban meghatározott feladatokat. Felette a munkáltatói jogkört az elnök gyakorolja.

A polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományának tagja a közgyűlés tagja, tisztségviselője, MRK rendezvény résztvevője csak a főigazgató engedélyével lehet.

Az MRK a feladat- és hatáskörét érintő bármely kérdésben az adott kérdésben hatáskörrel rendelkező állami szerv vezetőjéhez fordulhat, és tájékoztatást, adatot, szakmai és jogértelmezési kérdésben állásfoglalást, tájékoztatás) kérhet, javaslatot tehet, intézkedés megtételét kezdeményezheti, valamint az általa irányított szerv működésével vagy az általa kibocsátott jogszabállyal, közjogi szervezetszabályozó eszközzel és egyéb – az MRK tagjainak csoportját érintő – döntésével kapcsolatban véleményt nyilváníthat, kezdeményezheti annak megváltoztatását vagy visszavonását.

Az MRK felett a törvényességi ellenőrzést az ügyészség gyakorolja.

Az ágazati érdekvédelmi tanács a miniszter, az országos parancsnok, valamint az MRK képviselőjében eljáró konzultatív tanács részvételével működik.

Az ágazati érdekvédelmi tanács hatáskörébe az adott ágazatban foglalkoztatott hivatásos, rendvédelmi alkalmazotti, valamint a rendvédelmi szervnél foglalkoztatott munkavállaló élet- és munkakörülményeire, foglalkoztatási feltételeire vonatkozó tárgykörök tartoznak, továbbá mindazok a tárgykörök, amelyek e törvény alapján az MRK feladatkörébe tartoznak.

A Becsületbíróság elnökét – az MRK Etikai Bizottságától bekért javaslat alapján – az MRK Elnöksége jelöli ki a hivatásos állományban a rendvédelmi szervnél összeállított névjegyzéken szereplő tagjai közül.

Becsületbíróság

A hivatásos állomány tagja kérheti a Becsületbíróság összehívását, ha

- szolgálati viszonyát a HSZT 86. § (2) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontja alapján azért szüntették meg, mert a minősítés alapján a hivatásos szolgálatra alkalmatlanná vált, és a felmentés ellen benyújtott szolgálati panaszát elutasították, vagy a felmentés ellen a szolgálati panasz benyújtásának lehetőségét e törvény kizárja,
- szolgálati viszonyát a HSZT 86. § (2) bekezdés *d)* pontja alapján méltatlanság miatt szüntették meg és a felmentés ellen benyújtott szolgálati panaszát elutasították, vagy a felmentés ellen a szolgálati panasz benyújtásának lehetőségét e törvény kizárja, vagy
- fegyelmi ügyben vele szemben szolgálati viszony megszüntetés fenyítést szabtak ki, és a fegyelmi ügyben hozott érdemi határozat ellen benyújtott panaszt elutasították, vagy a panasz benyújtásának lehetőségét e törvény kizárja.

A hivatásos állomány tagja a Becsületbíróság összehívását a sérelmezett döntést hozó elöljárónál kezdeményezheti a döntés kézhezvételétől számított nyolc napon belül.

A Becsületbíróság eljárásában a hivatásos állomány tagja szolgálati viszonyának fenntarthatóságáról dönt.

A Becsületbíróság három főből áll. A Becsületbíróság elnökét – az MRK Etikai Bizottságától bekért javaslat alapján – az MRK Elnöksége jelöli ki a hivatásos állománynak a rendvédelmi szervnél összeállított névjegyzéken szereplő tagjai közül.

A Becsületbíróság további két tagját a Becsületbíróságot összehívó elöljáró jelöli ki, a hivatásos állomány névjegyzéken szereplő, az eljárás alá vonttal legalább azonos rendfokozati állománycsoportba tartozó tagjai közül.

Nem lehet tagja a Becsületbíróságnak, aki

- az ügyben eljár, a döntéshozatalban részt vett vagy szolgálati beosztása alapján részt fog venni,
- az érintettel szemben személyében elfoglalt, továbbá,
- ellen fegyelmi eljárás folyik, vagy aki fenytés hatálya alatt áll.

Korrupció elleni védelem

Minden olyan cselekedet korrupciónak tekinthető, amikor egy döntési helyzetben lévő személy adott téren meglévő hatalmát nem az általa képviselt szervezet, hanem személyes céljai érdekében használja fel. Így az is korrupció, ha egy tanár némi ajándék fejében átengedi a vizsgán az arra nem érdemes diákot, ha egy rendőr néhány ezresért eltekint a feljelentéstől, vagy egy hivatalnok ellenszolgáltatás fejében átengedi/előreviszi az ügyünket.

Egyszerűen megfogalmazva a korrupció megvalósulásakor az egyéni érdek a közérdek elé helyeződik.

A korrupció fogalmát, jelentéstartalmát már sokan, sokféleképpen megjelenítették. Lényeges leszögezni, hogy nincs egységesen kialakult definíció, aminek oka, hogy e jelenség koronként, társadalmanként változik.

Ennek okán egy olyan szubjektív töltetű társadalmi jelenségről beszélünk, melynek jellemzői az alábbiak szerint foglalhatók össze:

- 1) a korrupció nemkívánatos, káros jelenség,
- 2) nehezen felderíthető, bizonyítása jelentős akadályokba ütközik,
- 3) mindig valamilyen hatalommal való visszaélést jelent (politikai, gazdasági, hivatali stb.) nem csak közhatalommal rendelkező személy követheti el, hanem bárki, aki a társadalmi javak-jogok elosztásában részt vesz, vagyis döntési kompetenciával bír,
- 4) mindig valamilyen haszonszerzés (többször vagyoni) vezérli,
- 5) minden korrupt aktus célzatos cselekmény („csak úgy” soha nem korrumpál senki), annak mindig célja van, még akkor is, ha az később válik világossá),
- 6) minden esetben van egy aktív elkövető, aki saját érdekeinek érvényesítése érdekében előnyt nyújt,
- 7) minden esetben megvan ennek az ellentétpárja, a „passzív fél”, aki a különjuttatásért cserébe – valamilyen aktív vagy passzív magatartásával – jogtalan előnyt biztosít,
- 8) ezek az elszórt jelenségek sajátos egységet alkotnak, s így válik mindez társadalmi jelenséggé, egy öngerjesztő folyamattá (a korrupció korrupciót szül).

A Btk. XXVII. fejezetében foglalkozik azon korrupciós cselekményekkel, melyet a törvényalkotó büntetni rendel:

- 1) (gazdasági) vesztegetés – Btk. 290. §,
- 2) vesztegetés elfogadása – Btk. 291. §,
- 3) hivatali vesztegetés – Btk. 293. §,

- 4) hivatali vesztegetés elfogadása – Btk. 294. §,
- 5) vesztegetés bírósági vagy hatósági eljárásban – Btk. 295. §,
- 6) vesztegetés elfogadása bírósági vagy hatósági eljárásban – Btk. 296. §,
- 7) befolyás vásárlása – Btk. 298. §,
- 8) befolyással üzérkedés – Btk. 299. §,
- 9) korrupciós bűncselekmény feljelentésének elmulasztása – Btk. 300. §.

Büntetés-végrehajtás

A bv. szervezet a szabadságelvonással járó büntetéseket, intézkedéseket, kényszerintézkedéseket, a szabálysértési elzárást végrehajtó állami fegyveres rendvédelmi szerv. A bv. e feladatainak ellátásával járul hozzá a közrend és a közbiztonság megerősítéséhez.

A bv. szervezetre háruló feladatok ellátása során a következő kockázatok fordulhatnak elő:

- 1) fogvatartottak ellenőrzésének hiánya vagy ellenőrzésének felületessége ellenszolgáltatás fejében,
- 2) fogvatartottak között információ szolgáltatása,
- 3) kedvezményes elhelyezés biztosítása,
- 4) a fogvatartott által nem birtokolható tárgyak átadása.

Nemzeti Védelmi Szolgálat

A magyar közigazgatásban a korrupció elleni küzdelem egyik meghatározó, új típusú szerve a rendőrség belső bűnmegelőzési és bünfelderítési feladatokat ellátó szerve, a Nemzeti Védelmi Szolgálat (a továbbiakban: NVSZ). A Rendőrségről szóló törvény rendelkezései szerint a rendőrséget az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv, a belső bűnmegelőzési és bünfelderítési szerv, valamint a terrorizmust elhárító szerv alkotja.

Az NVSZ 2011. január 1-jén kezdte meg működését, jogkörének részletes szabályait a 293/2010. (XII.22.) Korm. rendelet határozza meg. Jogelődjéhez, a Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálatához (a továbbiakban: RSZVSZ) képest más szervezeti struktúra, kibővült feladat-és hatáskör jellemzi. Mindezt alátámasztja, hogy az RSZVSZ az NVSZ egyik igazgatóságaként integrálódott az új szervezetbe. Célja, hogy tevékenységével megteremtse egy erkölcsileg tiszta, szakmailag felkészült, gondolkodásmódjában európai közszolgálatot hazánkban, továbbá megóvja azt a korrupciós befolyástól, így erősítve a közszféra működésébe vetett bizalmat.

Jogszabálygyűjtemény

- 1) 2013. évi CCXL. törvény a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról
- 2) 1995. évi CVII. törvény a büntetés-végrehajtási szervezetről
- 3) 2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról
- 4) A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény
- 5) 2010. évi XLIII. törvény a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról
- 6) 2010. évi XLIII. a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról
- 7) 16/2014. (XII.19.) IM rendelet a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbírság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól
- 8) 293/2010. (XII.22.) Korm. rendelet a rendőrség belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerve kijelöléséről, valamint feladatai ellátásának, a kifogástalan életvitel ellenőrzés és a megbízhatósági vizsgálat részletes szabályainak megállapításáról
- 9) 16/2014. (XII.19) IM rendelet a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbírság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól
- 10) 154/2015. (VI.19.) Kormányrendelet a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény végrehajtásáról
- 11) Alkotmánybíróság 13/2001. (V.14.) határozata
- 12) Rendvédelmi Hivatásetikai Kódex
- 13) 1/2020.(II.21.) BVOP utasítása a büntetés- végrehajtási szervezetben működtetett fegyveres biztonsági őrsegről
- 14) 8/2020. (III.25.) BVOP utasítás a Befogadási és Foglalkoztatási Bizottságműködéséről
- 15) 71/2020. (XII.18.) BVOP utasítás a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekményt elkövetők visszaesési valószínűségének csökkentésére irányuló feladatok végrehajtásáról
- 16) 72/2020. (XII. 23.) BVOP utasítása büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról

- 17) 11/2021. (II.26.) BVOP utasítás a Védelmi Program és a személyi védelem ellátásával kapcsolatos büntetés-végrehajtási feladatokról
- 18) 18/2022. (VII.13.) BVOP utasítás a büntetés-végrehajtási szervezet ügyeleti tevékenységéről és a jelentések rendjéről, valamint a különleges figyelmet érdemlő fogvatartottakkal összefüggő eljárásrendről.
- 19) 6/2023. (I.31.) BVOP utasítás a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának Szervezeti és Működési Szabályzatáról
- 20) 22/2023. (III.29.) BVOP utasítás a reintegrációs őrizet és az otthonápolási őrizet végrehajtásával összefüggő egyes szakterületi feladatokról
- 21) 23/2023. (III.29.) BVOP utasítás a büntetés-végrehajtási szervezet biztonsági célú kockázatelemzési tevékenységének szabályairól
- 22) 33/2024. (VIII.18.) BM rendelet a büntetés-végrehajtási szervezet szolgálati szabályzatáról
- 23) 30500-757-5/2024. ált. Kategória-besorolás Módszertan
- 24) 21/2025. (IX. 11.) BVOP utasítás az elítéltek kategória-besorolásának egyes szabályairól.
- 25) Rendvédelmi Hivatásetikai Kódex

Irodalomjegyzék

1. Büntetés-végrehajtási szervező képzési anyag - Biztonsági ismeretek - a Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási, Továbbképzési és Rehabilitációs Központ tanárai, 2025
2. Büntetés-végrehajtási szervező képzési anyag - Jogi ismeretek - a Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási, Továbbképzési és Rehabilitációs Központ tanárai, 2025
3. Büntetés-végrehajtási szervező képzési anyag - Gazdasági ismeretek - a Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási, Továbbképzési és Rehabilitációs Központ tanárai, 2025
4. Büntetés-végrehajtási szervező képzési anyag - Reintegrációs ismeretek - a Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási, Továbbképzési és Rehabilitációs Központ tanárai,
5. Büntetés-végrehajtási felügyelő - szakmai képzés jegyzetek – a Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási, Továbbképzési és Rehabilitációs Központ tanárai, 2025

6. Rendvédelmi alapfeladatok – szaktanfolyami jegyzet – a Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási, Továbbképzési és Rehabilitációs Központ tanárai, 2025